

1 Samuel

Hay A'at Tuwen Liblu An 1 Samuel

Hituwen liblu ya hay ipa'innilana ya nadan na'na'at i Samuel. Hi Samuel ya hiyay na'udin nangipanupunuh hinadan tinanud Israel. Ya hiya boy nangitana'dog hinadan tinanud Israel i Apu Dios.

Mu nadan tatagu ya nginhedah Apu Dios ta impapilitda an waday patulda ta umatdah nadan udum an boble. Mu ta'on damdamah onda nginheh Apu Dios ya inyabulutna an ma'at nan imbagada ta pinto'nah Saul hi patulda. Manuh din hopapna te maphod di inat Saul an patul mu hay udina ya aggena inun'unud nan tugun Apu Dios.

Ta hiya nan impa'aan Apu Dios hi Saul an patul ot ihukkatnah David an na'na'unnud i Apu Dios. (1 Samuel 13:14)

Ya hay na'udih nitudo' ituwen liblu ya hay namalpaligatan Saul i David an gapuh amohna hi pangaba'abakan David hinadan binuhul di tinanud Israel. Ya namama bo udot te nundingngol hi David hinadan tinanud Israel.

Hay Nitudo' Ituwen Liblu

1. Hay niyayyaman Samuel ya hay nangi-pangpanguluwanah nadan tinanud Israel (1 Samuel 1-7)
2. Hay numpatulan Saul hi ad Israel ya hay aggena nangun'unudan hi tugun Apu Dios (1 Samuel 8-15)
3. Hay namto'anda i David an mihukkat i Saul hi patul nadan tinanud Israel ya hay

namalpaligatan Saul i David (1 Samuel 16-30)

4. Hay natayan Saul (1 Samuel 31)

Hay A'at Di Pamilyan Elkanah

¹ Wada han hi Elkanah an nunhituh ad Ramah hinan nun'abillid an boble hi ad Epraim. Hiya ya imbabalen Jeroham an hi na' Elihu. Hi Elihu ya imbabalen Tohu an hi na' Sup an ohah nadan tinanud Epraim. ² Hi Elkanah ya duway ahawana an da Hannah i Peninah. Hi Peninah ya waday imbabaleda i Elkanah mu hi Hannah ya ma"i. ³ Ya atawotawon on imme da Elkanah an hina'amma hi ad Siloh an e mundayaw hinan ongal di abalinana an Dios on impi'nongda nan i'nongda i hiya. Ya hay padih ad Siloh ya nadan imbabalen Eli an da Hopni i Pinehas. ⁴ Ya wa'et nagibbuh an impi'nong Elkanah nan i'nongna i Apu Dios on winanahana nan ahawana an hi Peninah ya nadan imbabaleda. ⁵ Mu hi Hannah e ya duwwaonay wanahna te hiyay na'appinhodna an ta'on on ma"i ha indat Apu Dios hi imbabaleda. ⁶ Ya gapu attog ta ma"i ha imbabalena ya amod on e danildilaon Peninah ta ona pabohbholon. ⁷ Ta athi'athidih atawotawon hi'on immedah nan balen Apu Dios hi ad Siloh ta hi Hannah ya namaaggon limmuwaluwa an adi mangan. ⁸ Ya lo'tat ya alyon Elkanah i Hannah di, Tanganu on'a umukayungan on limmuwaluwa'a? Ya tanganu on'a adi mangan? Undan ahan nabalbalol i he"a an waday himpulu (10) an imbabalem an linala'i mu ha'on an ahawam?

Hay Nundasalan Hannah

⁹ Han namingham an hiyah nagibbuhdan nangan hidih ad Siloh ot e mundasal hi Hannah. Yaden wahdi nan padi an hi Eli an um'umbun hinan way panton di balen Apu Dios. ¹⁰ Ya gapuh nan nunhiglan inomnoman Hannah ya kumga an mundasal ¹¹ an alyonay, He"a an ongal di abalinana an Dios ya nomnomnomona' bahan an baalmu te nunnaud di e' aligligatan. Ot donglom bahan tun dasal'u ta idattana' i ha lala'ih imbabale' ta munhilbi i he"a hi inggana an adi mumpappappukis. ¹² Ya hidin mundasdassal hi Hannah ya idoddodongngan Eli di to'ona. ¹³ Ya hay punnomnomna ya nabutong te ma"i ha madngol hi hapitna an ammunay timidna an ma'ot'otwab. ¹⁴ Ot alyon Eli i hiya di, Ngalingalam ha binutongmu. Undan adi mabalin hi idinongmu an manginum?

¹⁵ Mu alyon Hannah di, Ha"on ya nunhiglay inomnoma' ta hiya nan hi Apu Dios di pangibaga'. Ya aggeya' attog nabutong apu padi te adiya' uggan uminum hi bayah ya hinadan kumpulnan bumutong. ¹⁶ Ot hanat adim alyon hi adi maphod di a'at'u an babai te umman attog mahmo'a' hi pangatda. Ta hiya nan hi Apu Dios di uggan'u pangibagan hi hakit di nomnom'u.

¹⁷ Ot alyon Eli i hiyay, Ot athina'e ya hanat hi Apu Dios an dayawon ta'un tinanud Israel ya idatna nan imbagam i hiya. Ot hanat malinggop'a hi umanamutam.

¹⁸ Ot alyon Hannah di, Hanaot ta wan nanongna an athina an maphod di pangibi-

langmu i ha'on. Ta ona inalih diye ot ume an e mangan te wada mohpey amlongna.

Hay Niyayyaman Samuel

¹⁹ Hidin nawnawi"it i diyen nabiggat ot mundayawda i Apu Dios ot ahi mumbangngad da Elkanah hi ad Ramah. Ya agge nadne ya timbal Apu Dios nan dasal Hannah ta nawadaan.

²⁰ Ya hidin nun'ayyam* ya lala'i ot ngadananah Samuel te alyonay, Dingngol Apu Dios nan dasal'u.

Hay Nangiyukodan Hannah I Samuel I Apu Dios

²¹ Indani ya nadatngan bo nan umayan da Elkanah an hina'amma hi ad Siloh ta eda ipi'nong nan tinawon an mi'nong i Apu Dios. Ya wada boy insapatanan aton an ena ipa'annung.

²² Mu hi Hannah ya agge ni'ye mu inalina i ahawana di, Indani ni' ta maphu tun gollang ya ahi ami mi'yali ta iyukod'u i Apu Dios ta miha"ad hidih nan balena hi inggana.

²³ Ot alyon Elkanah di, Ot nangamung'ah nan innilam an maphod hi atom ta damunahna hi aphuwana. Mu hanat hi Apu Dios di mamod-dang i he"a ta mipa'annung nan imbagam i hiya.

²⁴ Ta on hiyah naphuh Samuel ot iyen da Hannah hinan balen Apu Dios hi ad Siloh. Ya intakinda han tuluy tawona an bulug an baka ya han himpuluy (10) kilu an alina ya bayah an nittuh nan ay buhi an lalat ta idawatda i Apu

* **1:20** 1:20 Hay pangalin di udum hinan nun'ayyam ya nuntungo.

Dios. ²⁵ Ta hidin nagibbuh nan ini'nongda an baka ot iyedah Samuel hinan padi an hi Eli.

²⁶ Ot alyon Hannah i hiya di, Apu padi, ha'on din babai an tinigom an immalihtun nundasal.

²⁷ Ot teya tun unga an dinawat'u i Apu Dios.

²⁸ Ot teen ad uwani ya ipabangngad'u i Apu Dios ta hiyay punhilbiyanah inggana. Ot inayundan dayawon hi Apu Dios.

2

Hay Dasal Hannah

¹ Ot mundasal hi Hannah an alyonay, Ongal di pun'amlonga' i he"a Apu Dios te bin-oddangana' ta waday panipol'uh nadan mamihul i ha'on.

Ya madinola' te innila' an he"ay mangipappapto' i ha'on.

² Ya ma"i'd ha nipaddungan di amaphodmu an Dios.

Ya atbohdi an he"a ya mi'alig'ah nan doplah an nahamad hi ihi"ugan.

³ Da'yun mumbaktu ahan ya munlattuwig ya duminong ayu mo an humapihapit.

Te hi Apu Dios ya innilana nadan ato'aton di tatagu ya ta'on on nan wah nomnomda.

⁴ Ya nadan mun'abikah an titindalu ya abalinanda an putungon di panada.*

Mu pabikahona nadan nakapuy.

⁵ Ya nadan nanongna ni' an waday anonda ya eda mo bumo'lah itanudda mu nadan

* **2:4** 2:4 Nan pana ya hidiye nan bokang an usalondan e mi'gubat.

nun'a'agangan ni' ya adida mo makulan-
gan.

Ya nadan binabai an adi ni' mun'imbabale ya
nun'imbabaledah pitu mu nadan dakol
di imbabaleda ya umukayunganda te ma-
puhda damdama.

⁶ He"a Apu Dios ya abalinam an pogpogon
di itaguwan ya atbohdi an abalinam an
mahuwan di nate.

⁷ Ya abalinam an pumbalinon hi nawotwot
nan kadangyan ya pakadangyanom nan
nawotwot.

Ya abalinam bon ipada"ul nan mumbaktu mu
ipabaktum nan mumpada"ul.

⁸ Ya abalinam nimpe an mangipaphod hi
nitaguwan nadan nun'awotwot ta
pumhodda ta mibilangdah nadan tatagu
an mapemanan.

Te he"a nan Dios an nangiyammah nan gopnad
tun luta ya an namin an wadah tun luta.

⁹ Ya ipapto'mu nadan tatagun na'na'unnud i he"a.
Mu nadan mangmangngat hi adi maphod ya
umedah nan munhihillong an awadan di
punligatan.

Te bokon hay abalinan di taguy lummuh eda
pumhodan.

¹⁰ Te he"a an Dios ya dadagom nadan mi'buhul i
he"a ta mama"idda an gapuh bungotmu an
umat hinan kidul te humalyaom an namin
di taguh tun luta.

Mu nan pinto'mun patul ya idatmuy ongal an
abalinana ta hiyay pangabakom.

¹¹ Ya hidin nagibbuh an nundasal hi Hannah ot umanamutda i da Elkanah hi ad Ramah. Mu hi Samuel ya nabati ta munhilbi i Apu Dios hi awadan nan padi an hi Eli.

Hay Impa'inghan Nadan Imbabalen Eli

¹² Nadan padi an imbabalen Eli ya adi ahan maphod di ato'atonda an adida takutan hi Apu Dios. ¹³ Te hay impa'inghada ya wa'e ha i'nong nadan tatagu on hinnag nan padi nan baalna ta munluwag'e nan dotag on inodnana han tuluy hulisna an gumo' ¹⁴ on ena initwok hinan palyu' ta an namin nadan matbong on bagin nan padi. Ta athidiy ugganda aton hinadan ibbadan tinanud Israel an e mangi'nong i Apu Dios hi ad Siloh. ¹⁵ Ya hay oha boh atonda ya ta'on on agge ni' na'aaan nan taba an maghob an mi'nong i Apu Dios on imme nan baal nan padi ta alyonah nan ud bagih nan mi'nong di, Iyalim nan midat hinan padi te adina pohdon nan niha"ang an nan agge nalutuy pinhodna ta igapana.

¹⁶ Mu wa'et alyon nan taguy, Indani ni' ta ma'aaan nan taban maghob an mi'nong ya ahim alan nan pohdom.

Ya alyonnot nan baal di, Iyalimmot te ala' damdama. Undan gahin'u pulhon?

¹⁷ Ta datuwe an pumbahbahulan nadan imbabalen Eli ya nunhiglan adi maphod hi panigon Apu Dios te ma"i'd ha pangibilangdah nadan mi'nong i hiya.

Nan Unga An Hi Samuel

¹⁸ Hi Samuel ya nanongna an munhilbi i Apu Dios. Ya ta'on on unga ya mabalin an usalona

nan ephod.† 19 Ya atawotawon on nangiyamma hi inana hi lubung an miyoddah ta wa'e ta immedah ad Siloh an himbale an mangiyeh i'nongda i Apu Dios on indatna i Samuel. 20 On winagahan Eli didan himbale an alyonay, Hanat hi Apu Dios di mangdat hi udum an imbabaleyu ta mihukkat i Samuel an inyukodyu i Apu Dios. On immanamutda.

21 Indani tatawwa ya inudman Apu Dios di imbabalen da Hannah ta nawaday tulu an linala'i ya duwa an binabai. Mu hi Samuel e ya hidih nan balen Apu Dios di immong'ongngalana.

Hay Nangihingalan Eli Hinadan Imbabalena

22 Hi Eli ya na'amamma mo ya dingngod-ingngolna tuwalin namin nadan adi maphod an at'atton nadan imbabalena nadan ibbada an tinanud Israel. Ya ta'on on nadan binabai an mumpapto' hinan way panton nan tabernakel ya namaaggon inilo'da. 23 Ta hiya nan alyon Eli i diday, Tanganu mahan on waha athinah pangatyu an i'imbabale. Ya teen pun'idatongdan ha'on nadan adi maphod an pangatyuhan tudan tatagu. 24 Undan mahan maphod an i'imbabale ha e iwakat nadan tatagun Apu Dios nadan adi maphod an a'atyu? 25 Ya undan aggeyu innila an wa'e ta numbahul di ohan tagu hinan ibbanan tagu ya wadah Apu Dios an mangipanuh. Mu ningamut'e an hi Apu Dios di numbahulan ya ma'id mo ha mabalin an mangita'dog i dita.

† 2:18 2:18 Nan ephod ya hidiye nan iyoddah di padi hinan lubungda an niha'adan nan Urim ya Tummim an bunutonda ta innilaonda nan pambal Apu Dios hinan mahmahanda.

Mu adida donglon hi amada te niluh an ninomnom Apu Dios an dadagon dida an gapuh nan adi maphod an ato'atonda.

²⁶ Mu hi Samuel ya mun'a'ong'ongngal ya mun'a'ud'udman boy pun'amlongan Apu Dios i hiya. Ya atbohdin pinpinhod nadan tatagu.

Hay Nipa'innilah Ma'at Hinan Pamilyan Eli

²⁷ Indani ya wada han propeta an imme i Eli ot ena ibaga i hiya nan inalin Apu Dios an alyonay, Handi an numbalindah baal nan patul hi ad Egypt handidan a'ammodyu ya impa'innila' nan pohdo' i dida. ²⁸ Ta pinto"u din hi apum an hi Aaron ya nadan tanudana ta da'yu ya abuh di numbalin hi padi an mabalin an mangidawat hi mi'nong i ha"on ya munggohob hi insenso. Ta usalonyu nan ephod hi'on ayu mi'dammun ha"on. Ya atbohdin da'yuy idatan nadan makan an idawat nadan ibbayu an tinanud Israel i ha"on. ²⁹ Mu tanganu mahan on athinay pangatyu an adiyu bainan nadan nitugun an midawat i ha"on? Tanganu on ong'ongngal di pangibilangmuh nadan imbabalem mu ha"on an onyuot nayya itaban hina'amma nan mun'aphod an i'nong nadan tatagu' an tinanud Israel i ha"on? ³⁰ Ot gapu ta athinay pangatyu ya ha"on an Dios an dayawonyu an tinanud Israel ya ta'on on inali' hinadan a'ammodyuh din nadne an da'yun matanudan di nanongnah mumpadi mu ad uwani ya bokon mo athidi te hay abuluto' ya nadan mundayaw i ha"on. Ya nada'e an adi mangunud i ha"on ya adi' abuluton. ³¹ Ot padana' tee an mateda nadan mumpangilog an linala'i an

imbabalem ya ta'on on nadan mun'atanudan hi pidwana ta ma"i'd ha ma'amamma i da'yu. ³² Ya ahi ayu umukayungan hi amohyuh tun punwagaha' hinadan ibbayun tinanud Israel. Te ma"i'd ha ma'amamma nimpeh nadan tanudanyu on nateda. ³³ Ya onha damdama waha mabati i da'yu ta nanongna an munhilbi i ha"on ya umukayunganda damdama te nadan linala'in mumpangilog an tanudanyu ya iyatedan namin di matadom. ³⁴ Ta hay panginnilaam an mipa'annung datuwen imbaga' i he"a ya mundi-hhandan mate nan duwan imbabalem an da Hopni i Pinehas hinan hin'algo. ³⁵ Mu waday pinto"u an mumpadi an na'na'unnud i ha"on an nan pun'amlonga' di atona. Ya hiyay punholago' ta diday nanongnah munhilbih nan pinto"un mumpatul. ³⁶ Ot nan mabati an tanudanyu ya eda mun'od'oddoh pihhu ya anonda i datuwen papadi. Bokon'e ya mumpahpahmo'dah nan padi ta idattana dida hi tamuda ta waha pi"ananda. Ot hiya datuwey imbagan Apu Dios i Eli.

3

Hay Impa'innilan Apu Dios I Samuel

¹ Nan unga an hi Samuel ya nanongna an munhilbin Apu Dios an bumoddang hinan padin hi Eli. Ya i diye ya ona"onan an waday ipatigon Apu Dios ya atbohdihi nan pi'hapitanah nadan propeta. ² Ya hi Eli ya na'amamma mo ya adi pa'attigo. Mu han ohan hilong an nalo' hinan kuwartuna ³ ya hi Samuel e ya nalo' hinan nihaggon hi awadan di Kahun hidih nan balen

Apu Dios. Ya i diye ya buminabinang ni' nan hilaw.* ⁴ Ya himmapit hi Apu Dios i Samuel an alyonay, Samuel, Samuel.

Ya alyon Samuel di, Tanganu? ⁵ Ot umeh awadan Eli ot alyonay, Nganney ibagam?

Mu alyon Eli di, Agge da'a man inayagan. Ekaot malo'.

Ot mumbanggad hi Samuel hinan alo'ana. ⁶ Mu nada'dani ya impidwan bon Apu Dios an alyon di, Samuel.

Ta bimmangon bo ot umeh awadan Eli ot alyonay, Tanganu?

Mu alyon Eli di, Agge da'a man inayagan. Ekaot malo'.

⁷ Mu agge innilan Samuel an hi Apu Dios nan himmapit i hiya te hidiyey hopapna hi na'atan di athidi. ⁸ Indani ya impitlun Apu Dios an himmapit. Ot bumangon mo boh Samuel ot umeh awadan Eli an alyonay, On tanganu?

Ya na'innilaan mon Eli an hi Apu Dios nan himmapit. ⁹ Ot alyona i Samuel di, Mumbanggad'ah nan alo'am ta wa'e ta himmapit bo ya alyom di, Apu Dios, ibagam nan pinhodmu ot ha'on an baalmu ya donglo' nan ibagam. Ot e mo malo' hi Samuel.

¹⁰ Ya nada'dani tatawwa ya immeh Apu Dios an e nihaggon i Samuel ot humapit bo. Ya alyon Samuel di, Apu Dios, ibagam nan pohdom ot donglon da'a i ha'on an baalmu.

* **3:3** 3:3 Nan hilaw hinan balen Apu Dios ya pabinabinongdah nan mahdom ta ingganah nan mawi"it ya ahida indop.

¹¹ Ot alyon Apu Dios i hiyay, Nomnomnomom an himpappangey ahi' aton hitun bobleyu an tinanud Israel ta an namin nadan mangngol ya kumaynitda. ¹² Te ipa'annung'u nadan imbagabaga' an ma'at i da Eli an hina'amma. ¹³ Ya innilan mon Eli datuwe te inali' tuwali i hiya an dadago' didan hina'amma ya nadan tanudanda hi inggana an gapu ta ta'on on innilana an adi ahan maphod di ato'aton nadan imbabalena an mangipatigoh ama"id ha lispitudan ha"on on adina ihingal dida. ¹⁴ Ta hiya nan ibaga' tee an adi ahan mabalin an pakawano' nan numbahulanda an ta'on on idawatday i'nongda i ha"on.

¹⁵ Ya hidin nagibbuh nan imbagabagan Apu Dios i hiya ot ahi mohpe e malo' hi Samuel. Ta on nawi"it ot ena ibughul nan panton di balen Apu Dios. Ya tumakut an mangipa'innila i Eli hinan imbagan Apu Dios i hiya. ¹⁶ Mu alyon Eli di, Imbabale' Samuel?

Ya alyon Samuel di, Tanganu?

¹⁷ Ot mahmahan Eli nan imbagabagan Apu Dios i hiya an alyonay, Imbabale', ibagam an namin nan imbagana i he"a te wa'e ha iha"utmu ya nunhiglay pundusan Apu Dios i he"a.

¹⁸ Ot ibagan mon Samuel i hiyan namin nadan imbagabagan Apu Dios. Ya alyon Eli di, Hiya hi Apu Dios ot ukod i hiyah nan ninomnomnan maphod an ma'at.

¹⁹ Ya hidin mun'a'ong'ongngal hi Samuel ya an namin nadan imbagan Apu Dios i hiya ya ma'at. ²⁰ Ya an namin nadan tinanud Israel an mhipun hi ad Dan ta ingganah ad Beerseba

ya immatunanda an hi Samuel ya immannung an propeta. ²¹ Ya minaynayun an wa'e on ni'happitan hi Apu Dios i Samuel hidih ad Siloh ta ibagana nan pohdona an ipa'innilan Samuel hinadan tatagu.

4

Hay Nangalan Nadan I Pilistia Hinan Kahun An Nittuwan Nan Hapit Apu Dios

¹ Wa'e ta himmapit hi Samuel ya igongahan nadan tinanud Israel.

Indani ya na'amung nadan tinanud Israel an mangubat hinadan i Pilistia. Ta nungkampudah ad Ebeneser ya nada'e an i Pilistia ya hinan dommangna an ad Apek. ² Ta hidin mung-gugubatda ya na'abakda nadan tinanud Israel te umeh opat di libuy (4,000) pinaten nadan i Pilistia i dida. ³ Ta hidin binumtik nadan agge ni'yaten tindaluh nan kampuda ya alyon nadan ap'apun di himpahimpamu'un an tinanud Israel di, Tanganu nin on ad uwani ya inyabulut Apu Dios an abakon dita'uh nadan i Pilistia? Agaot ta eta'u alan nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios ta hiyay mangibaliw i dita'uh nadan binuhul ta'u. ⁴ Ot ituda'day e mangalah nan Kahun. Te hidiyen Kahun di alyonda hi awadan nan ongal di abalinana an Dios an mun'ap'apu an wahdih nan uhhuna an numbattanan nan duwan kerubim. Ya dadiyen kerubim ya nipa'otdah nan Kahun. Ya nan duwan imbabalen Eli an da Hopni i Pinehas ya ni'yedah nadan nangdon hinan Kahun.

⁵ Ya hidin indatongda nan Kahun ya immingal-dan namin nadan wahdin tinanud Israel hi am-longda ta ay niwagot nan lutan awadanda. ⁶ Ya dingngol nadan i Pilistia nan ingalda ya alyon-day, Tanganu nin onda immingal hinan kampun di tinanud Israel? Ya hidin na'innilaanda an indatongda nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios hidih kampuda ⁷ ya timmakut nadan i Pilistia an alyonday, Inoy, ta inyalida'eh nan kampuda nan diosda ot nganne nin di ma'at i dita'u. Ammuna mahan hi ad uwani an waha athitu hi ma'at. ⁸ Mate ta'u mahtu! Te ma'id ha mabalin hi mangihwang i dita'u i dadiyen mun'abibikah an diosda an dida din namateh nadan i Egypt hinan agge naboblayan. ⁹ Mahapul mahan an tumulid ta'u an i Pilistia ta abakon ta'u dida ta ipatigo ta'u an linala'i ta'u. Te undan mahan adi dita'u pumbalinon hi himbut i dadiyen Hebrew* an umat hi inat ta'u i dida?

¹⁰ Ta timmulidda peman nadan i Pilistia ot abakonda nadan tinanud Israel ta dakko-dakkol di nate i dida an umeh tulumpuluy libu (30,000). Ta ahibubuttikanda ya numpangana-mutday udum. ¹¹ Ya ta'on on nadan imbabalen Eli an da Hopni i Pinehas ya ni'pateda i diyen algo. Ot alanda bo udot nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios.

Hay Natayan Eli

¹² Wada han tinanud Benjamin an binumtik an nalpuh nan gubat ot umeh ad Siloh i diyen algo an nun'ahethet di lubungna ya nahuhupu'

* **4:9** 4:9 Nan Hebrew ya hidiyey pangalin nadan bokon Judyu hinadan tinanud Israel.

di uluna an gapuh ena umukayungan. ¹³ Ya hidin dimmatong hi ad Siloh ya wadah Eli hinan pingngit di awon an inumbun hinan umbunana an nunnaud an minomnoman hinan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios. Ot la"uhanah Eli ot ena ipa'innilah nadan tatagu nan na'at ya ahikokogada. ¹⁴ Ya dingngol Eli ot mahmahana an alyonay, Tanganu on ayu ahikokoga?

Ot e mihaggon hidiyen tagu i hiya ¹⁵ te adi mo pa'attigoh Eli te nahiyam ta waluy (98) tawona. ¹⁶ Ot alyon diyen tagu i hiya di, Hiya tee hi nalpuwa' hi gubatan an binumtika'.

Ot mahmahan Eli an alyonay, Ot nganney na'at an imbabale?

¹⁷ Ya alyon diyen taguy, Ma'id mahdi te nunnaud di na'abakan ta'u. Ta dakolday nun'ate an ta'on on nadan imbabalem an da Hopni i Pinehas. Ya inalada bo udot nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios.

¹⁸ Ya hidin dingngol Eli hidiyen na'at hinan Kahun Apu Dios ya innayunaot an nalotwad hinan inumbunana ta nilungit di bagangna ot inayunan mate te amamma mo nimpe ya ma'dammot bo udot.

¹⁹ Ya nan inapuna an ahawan Pinehas ya tuwen mun'ayyam. Ta hidin dingngolna nan na'at hinan Kahun Apu Dios ya nan natayan amada ya nan ahawana ya dinumgoh di putuna ot inayunan mun'ayyam mu nunhiglay nunligatana ta hiyay inyatena. ²⁰ Mu hidin agge ni' nate ya alyon nadan binabai an mundawat di, Pabikahommot di nomnommu te lala'i tun inyayyammu.

Mu aggena timbal hidiye an pamaag ²¹ ot ngadanana nan imbabalena ta hi Ikabod† an alyonay, Ma"ið moh Apu Dios i dita'u an tinanud Israel.

Inalinah diye te gapuh nangalan nadan i Pilistia hinan Kahun ya nan natayan amada an hi Eli ya nan ahawana. ²² Ta hiya nan alyonay, Ma"ið moh Apu Dios i dita'un tinanud Israel te inalada nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios.

5

Hay Na'at Hinan Dios An Hi Dagon

¹ Hidin inalan nadan i Pilistia nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios hi ad Ebeneser ot iyeda hi ad Asdod ² ot eda ipaldang hinan diosda an hi Dagon hinan balena. ³ Mu hidin bimmangon nadan i Asdod i diyen nabiggat ya inoy an nuntallu'bub nan dios an hi Dagon hinan dotal hi hinangngab nan Kahun. Ot alanda ot ipabangngaddah nan niha"adana. ⁴ Mu hidi bon nabiggat ya inoy an nuntallu'bub boh Dagon hinan dotal hi hinangngab nan Kahun an ammunay adolna te na'aan di uluna ya ta'lena ot magahdah nan dotal hi way panton diyen balen Dagon. ⁵ Ta hiya nan ingganah ad uwani ya adi goppaon nadan padin Dagon ya ta'on on nadan hunggop hidiyen nagahan nan uluna ya ta'lena.

⁶ Ya ta'on on nadan i Asdod ya nadan tataguh nan nunlini"odan an boble ya nunhiglay nundusan Apu Dios i dida. Te winadanay o"ongal an

† **4:21** 4:21 Nan ngadan an Ikabod ya hay ibalinana ya ma"ið moh Apu Dios i didan tinanud Israel.

poghah adolda. ⁷ Ta gapu i dadiyen ma'ma'at ya alyon nadan tataguh ad Asdod di, Mahapul an adi minaynayun nan Kahun nadan tinanud Israel i dita'u te nunhigla tayyay pamalpaligatna i dita'u ya ta'on on nan dios ta'un hi Dagon on pina"ihna.

⁸ Ot ipa'ayagdan namin nadan ap'apuh ad Pilistia ot alyonday, Nganne y aton ta'uh tun Kahun an nittuwan nan Hapit nan Dios nadan tinanud Israel?

Ya alyon nadan ap'apu di, Iye ta'uh ad Gat.

Ot iyedah ad Gat an oha bon bobleh ad Pilistia. ⁹ Mu hiyah diyen dinusan Apu Dios nadan tataguhdi an winadana bo damdamay poghada an ta'on on nadan u"unga ya a'amamma ya i'ininna ta hiya nan nunhiglay takutda. ¹⁰ Ot iyeda mo bo nan Kahun hi ad Ekron an oha bon bobleh ad Pilistia.

Mu hidin indatongdahdi ya ahitutukuk nadan tatagu an alyonday, Umman inyalidah tun boble ta'u nan Kahun an nittuwan nan Hapit nan Dios di tinanud Israel ot undan dita'u'e ihya ya adi ta'u mi'inya'ate? ¹¹ Ta impa'ayagda bon namin nadan ap'apuh ad Pilistia ot alyondan diday, Ibangngadyun diyot nan Kahun hinan nalpuwana ta adi dita'u patayon.

Manu'eh nunhiglay takutda ya inamtanda nan nunhiglan nundusan Apu Dios i dida. ¹² Ya nada'e attog an agge ni'yate ya holholtaponday hakit nadan o"ongal an poghada. Ta nunhiglay pumpahpahmo'anda an himpamoble an dimmatong hi ad lagud.

6

Hay Nibangngadan Nan Kahun An Nittuwan Nan Hapit Apu Dios Hinadan Tinanud Israel

¹ Nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios ya nihaha"ad hi ad Pilistia hi pituy bulan. ² Ya hidin impa'ayag nadan tataguh ad Pilistia nadan mumpumbaki ya nadan mama"o ot mahmahanda i dida an alyonday, Nganne aton ta'u an mangibangngad hinan Kahun?

³ Ya alyonday, Ibangngadyu'e nan Kahun an nittuwan nan Hapit nan Dios an dayawon nadan tinanud Israel ya mahapul an waha pi'yeyuh mi'nong hi apakawanan di bahulyu ot pumhod ayu. Ta pinumhod ayu'e ya hidiyey panginnilaanyu an nan inatyun adi maphod di gapunah nundusaan nan Diosda i da'yu.

⁴ Ya alyon nadan tataguy, Nganne nin ha madadawoh pi'yemih mi'nong i hiya?

Ya alyonday, Alanyu hah nadan balitu' ya inyammayu ha lima hi padpaddung di nap'ol an poghay tigona ya inyammayu boy lima hi padpaddung di gelew di tigona ta miyunnudan hinan bilang di patul ta'u an i Pilistia. Manu'e hi athidi ya bokon dita'u ya ammunay nadusa mu ta'on on nadan patul ta'u. ⁵ Ot hiya nan iyammayu nimpe dohah nadan balitu' ta ay popoghay tigoda ya ha udum hi ay gegelew di tigoda ta umat hinadan nanadag hitun numboblaysan ta'u. Ta idawat ta'uh nan Dios di tinanud Israel ta alina mohpe ya adi dita'u paligaton ya adina dadagon nadan dios ta'u ta pumhod mohpe tun numboblaysan ta'u. ⁶ Ot adi ayu mungngohe

ta adiyu iyunnud hinadan tataguh ad Egypt ya nan patulda an nginhedah Apu Dios ta hiya nan pinaligatna dida ot ahida mohpe itbal an makak nadan tinanud Israel.

⁷ Ot iphodyu ha kaliton ya inalayu ha duwah baka an agge naphuy imbabaleda ya aggeda ni' pinatna an nungguyud ta diday ahiyu pangipaguyudan. Mu nada'en imbabaleda ya ihiiwweyu ta iyeyu didah nan kulunganda. ⁸ Ya inlugganyuhdi nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios ya impaldangyuhdi nan oha bon kahun an niha"adan nadan niyamman balitu' an idawatda i diyen Dios an dayawonda ta linglingonay bahul ta'u. Ya impakakyu nadan baka ta nangamungdah nan pangipluyanda. ⁹ Ya minminnangmangyu dida ta ipluyda'eh nan bobleh ad Bet-Semes ya ma"id ha bahhona an nan Dios nadan tinanud Israel di namalpaligat i dita'u. Mu ihingngida'e ya bokon te on tuwali apyanatu.

¹⁰ Ta inunud nadan tataguh diyen imbagada i dida ot mangaladah duwan bakan agge naphuy imbabaleda ta mangiguyud hinan kaliton. Ot alanda nadan imbabaleda ot iyedah nan kulunganda. ¹¹ Ot iluganda nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios ot ipaldangda nan kahun an niha"adan nan balitu' an ay gegelew ya ay popoghay tigoda. ¹² Ta hidin nakakda ya aggeda nunhinghingngi an inunu'unudda nan awon an umeh ad Bet-Semes an ta'on onda kumowakowaw. Yaden inunu'unud nadan liman ap'apun di i Pilistia ta ingganah nan adadatong hi ad Bet-Semes.

13 Ya i diye ya munggapasdah wit* nadan i Bet-Semes hidih nan nundotal. Ya nangimang-manganda nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios ya nunhiglay immamlonganda. 14 Ta hidin nipto' nan kaliton i han ongal an batuh nan puntanoman Joshua hi ad Bet-Semes ya immohnong nadan baka. Ot ume nadan tatagu ot pumpalangda nan kaliton ot hiyay panunguda hinadan baka an maghob an mi'nong i Apu Dios. 15 Ya hay nunlo'ah hinan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios ya nan nipaldang an kahun an nittuwan nadan niyamma hi ay popogha ya ay gegelew an balitu' ya nadan tinanud Libay ot iha'modah nan batuhti. Ya i diye bo damdama an algo di nangidawatan nadan tatagu hi ad Bet-Semes hinadan maghob an mi'nong ya nadan udum an midawat i Apu Dios. 16 Ta tinigon nadan liman ap'apun di i Pilistia datuwe an na'na'at ot ahida mohpe umanamut hi ad Ekron i diyen algo.

17 Ta datuwen balitu' an ay popoghay tigoda an impiyalin nadan i Pilistia an idawatda ta linglingon Apu Dios di bahulda ya nipnipong di bilangdah nadan bobleh ad Pilistia an hi ad Asdod ya hi ad Gaza ya hi ad Askelon ya hi ad Gat ya hi ad Ekron.

18 Ya na'e bon balitu' an ay gegelew ya nipnipong boy bilangdah nadan liman ap'apu hinadan binattuy aladna an boble hi ad Pilistia ya nadan kikkitag an bobleh nunlini"odanda.

* **6:13** 6:13 Nan wit ya hidiye nan wheat hi English.

Ta ingganah ad uwani ya hidiyen ongal an batu hinan puntanoman Joshua hi ad Bet-Semes an nangipabunandah nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios di ungganda panginomnoman i dadiyen na'na'at. ¹⁹ Mu wadaday napitu (70) an i Bet-Semes an nun'a'ate an gapuh eda nangiwangalan i diyen Kahun. Ta ongal di nginumhopan nadan tataguhdi i diyen inat Apu Dios i dida.

Hay Niyayan Nan Kahun An Nittuwan Nan Hapit Apu Dios Hi Ad Kiriati-Jearim

²⁰ Alyon nadan i Bet-Semes di, Undan nganne ihya i dita'u di adi tumakut i Apu Dios an ma"i'd ha nipaddungana an Ap'apu? Ot dana nin di eta'u pangiyayan ituwen Kahun ta adi miha"ad hitu?

²¹ Ot ituda'day e mangibagah nadan tataguh ad Kiriati-Jearim ta eda alyon i dida di, Imbangngad nadan i Pilistia nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios ot umali ayu ta alanyu.

7

¹ Ot umeda mo nadan i Kiriati-Jearim ot eda alan nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios ot iyedah nan nabillid an awadan Abinadab. Ot piliyondah imbabalena an hi Eleasar ta hiyay mumpapto'. ² Ot mihaha"ad hidi nan Kahun hi ad Kiriati-Jearim hi umeh baintiy (20) tawon. Ya nunhiglay punligatan nadan tinanud Israel ta pohdonda an mumpaboddang i Apu Dios.

Hay Nangihipunan Samuel An Mangipanuh Hinadan Tinanud Israel

³ Indani ya inalin Samuel hinadan ibbanan tinanud Israel di, Ninomnomyu'e an mumbangn-gad an mangun'unud i Apu Dios ya mahapul an idinongyun mundayaw hinadan dios di udum an boble ya ta'on on nadan Astoret an wada i da'yu. Ya inyohhayuy punnomnomyu i Apu Dios ta hiya ya abuh di punhilbiyanyu ot ihwang da'yun hiya hinadan i Pilistia.

⁴ Ot iwalong mon nadan tinanud Israel nadan bulul an da Baal i Astoret ta hi Apu Dios mo ya abuh di nunhilbiyanda.

⁵ Indani ya inalin Samuel di, Ma'amung ayun namin an tinanud Israel hi ad Mispah ta umaliya' ta idasalan da'yuhdi.

⁶ Ta na'amungdah ad Mispah ot eda humagub ot ikuyagdah nan pundayawan ta midawat i Apu Dios. Ot mun'ulatda i diyen algo an alyonday, Abulutonmi an numbahul amin he"a Apu Dios.

Ta hi Samuel di nun'ap'apu hinadan ibbana an tinanud Israel hi ad Mispah.

⁷ Ya hidin dingngol nadan i Pilistia an na'amung nadan tinanud Israel hi ad Mispah ot ipangulun nadan ap'apuda ta eda gubaton didahdi. Ya timmakutda nadan tinanud Israel hi nangngolanda an tuwe nadan i Pilistia an mangubat i dida. ⁸ Ot alyonda i Samuel di, Adim ni' idinong an mumpahpahmo' ta mumpaboddang'a i Apu Dios an dayawon ta'u an tinanud Israel ta alina ya ihwang dita'u hinadan i Pilistia.

⁹ Ot alan Samuel han agge naphu an kalnero ot i'nongna i Apu Dios an ginhobnan namin. Ot mumpahpahmo' an mumpaboddang i Apu Dios ta wan boddangana dida. Ya timbal Apu Dios.

¹⁰ Te hidin agge ni' nalpah nan idawat Samuel i Apu Dios an maghob an mi'nong ya tuwe nadan i Pilistia an mangubat i dida mu winadan Apu Dios han ongal an kidul ta nangintattakut nadan i Pilistia ta aggeda innilay at'attonda an namaagday butik. ¹¹ Ot mangeda nadan tinanud Israel an na'amung hi ad Mispah ot pumpudugda on numpateda didah nan awon ta ingganah nan adadatong hi ad Bet-Kar.

¹² Ya hidin nalpah ot alan Samuel han batu ot iha"adnah nan numbattanan di ad Mispah ya hi ad Sen ot ngadananah Ebeneser an hay ibalinana ya alyonay, Hituwey panginomnomnoman ta'u hinan boddang Apu Dios.

¹³ Ta na'abak nadan i Pilistia ot mihipun i diye ta ingganah natayan Samuel ya aggeda mo ginubat nadan tinanud Israel te adi iyabulut Apu Dios. ¹⁴ Ya nada'e an boblen pinloh nadan i Pilistia an nihipun hi ad Ekron ta ingganah ad Gat ya binangngad mon nadan tinanud Israel. Ya indinong mo bon nadan tinanud Amor an mangubat hinadan tinanud Israel.

¹⁵ Ta hidin amatagun Samuel ya innaynayuna an nun'ap'apuh nadan tinanud Israel. ¹⁶ Ta atawotawon on immeh ad Betel ya hi ad Gilgal ya hi ad Mispah ta hiyay e mangipanuh hinadan tatagu i dadiyen boble. ¹⁷ Mu hay umanamutana damdama ya hi ad Ramah an numboblayana te hiya boy mangipanuh hinadan tataguhdi. Ta hidiy nangiyammaana i han pangidawatan hi mi'nong i Apu Dios.

8

Hay Numbagaan Nadan Tinanud Israel Hi Patulda

¹ Hidin na'amamma moh Samuel ya numbalinona nadan imbabalenah ap'apun nadan tinanud Israel. ² Ta hi Joel an panguluwan ya hi Abijah an nihnod i hiya ya diday nunhilbi hinadan tataguh ad Beerseba. ³ Mu adi umat i amaday pangiyee"eda te hay pihhuy gagamgama an wa'e ha mihahapit ya numpabayadda ta agge nipto' di pangipanuhda.

⁴ Ta han hin'algo ya na'amungdan namin nadan ap'apun di himpahimpamu'un an tinanud Israel ot umedah ad Ramah hi awadan Samuel. ⁵ Ot alyondan hiyay, Nomnomnomom an amamma'a mo yaden adi umat hi nangnangngatmuy pangat nadan imbabalem. Daan mo ta pot'om ha patul ta hiyay mangipangpangulu i dita'u ta umat hi udum an boble? ⁶ Mu adi pinhod Samuel hidiyen imbagada an waha patul hi mun'ap'apu i dida. Ot mundasal i Apu Dios.

⁷ Mu alyon Apu Dios di, Atom nan imbagada te bokon he"a mu ha"on nan aggeda pinhod an mun'ap'apun dida. ⁸ Te nihipun tuwalih din namoddanga' i didah din nakakandah ad Egypt ta ingganah ad uwanin algo ya din'uga' i dida ta nadan udum an dios di nunhilbiyanda. Ot tee an athitu boy atondan he"a. ⁹ O mu ta'on on athidi ya unudom nan imbagada mu mahapul an padanam i dida nan aton di ohan patul.

¹⁰ Ot ibagan mon Samuel an namin nadan inalin Apu Dios hinadan tatagu an mumbagah patulda ¹¹ an alyonay, Athituy aton nan patul an mun'ap'apu i da'yu an ayagana nadan linala'in i'imbabaleyu ta puntindaluwona dida. Ya mungkakalesaday udum ya mungkabayuday udum ya impadallanay udum ta diday mangipanguluh nadan kalesana ta ipa'inniladay umaliyana. ¹² Ya numbalinonay udum hi opisyal di hinlilibu (1,000) ya nadan udum ya opisyal di hinnanabongle (50) an tindalu. Ya nun'aladuwona ya nunggapasonay udum hinadan dakol an tinanomana. Ya nun'udihonay udum hi almas ya nadan ma'usal hinadan kalesana. ¹³ Ya nada'en binabain i'imbabaleyu ya pumbalinonah baal te pangiphodona didah bangbangluna ya punha'angonay udum ya nangiphodonah tinapay di udum. ¹⁴ Ya alana bo nadan mun'aphod an lutayu an ta'on on nadan nun'atanoman hi greyp onu olibo ta idatnah nadan ap'apun munhilbin hiya ya nadan baalna. ¹⁵ Ya alana boy mi'ami'apuluh nadan gapasonyu ya nadan bungan di intanomyu ta idatnah nadan ap'apun munhilbin hiya ya nadan baalna. ¹⁶ Ya awitona bo nadan linala'i ya binabai an baalyu ya nadan mun'aphod an baka ya dongkiyu ta usalona. ¹⁷ Ya ta'on on nan mi'ami'apuluh nadan kalneroyu ya alana ya numbalinon da'yuh baalna. ¹⁸ Ot madatngan'eh diye an pumpaligatanyuh pangat tuwen pilionyun patul ya ta'on on ayu mohpe mumpahpahmo' i Apu Dios an mumpaboddang ya adi da'yu mo donglon i hiya.

¹⁹ Mu adi damdama donglon nadan tataguh Samuel an alyondaot di, Ta'on on athidi ya pinhodmin waday patulmi ²⁰ ta mipaddung amih nadan udum an boble an patul di ap'apumi ya mangipangpangulu i da'mi hi'on waday gubat.

²¹ Ta hidin dingngol Samuel nan imbagada ot pidwonan ibaga i Apu Dios. ²² Ya alyon Apu Dios di, Unudom nimpe nan pinhoddan ma'at ya pinto'mu ha patulda.

Ot alyon Samuel moh nadan tataguy, O, inyabulut Apu Dios nan pinhodyun ma'at.

Ot pa'anamutona dida.

9

Hay Nundammuwan Da Saul I Samuel

¹ Wada han kadangyan ya nundongol an tagun nalpuh nan tinanud Benjamin an hi Kis an imbabalen Abiel. Hi Abiel ya imbabalen Serol. Ya hi Serol ya imbabalen Bekorat an imbabalen Apiah.

² Hi Kis ya wada han imbabalena an lala'i an nungngadan hi Saul an mahdol di alala'ina an ma"i'd ha nipadpaddunganah nadan tinanud Israel ya ta'on on nan tinagena ya ma"i'd ha nipaddungana.

³ Ta han hin'algo ya wadaday natala' hinadan dongkin amana an hi Kis. Ot alyon Kis hinan imbabalena an hi Saul di, Awitom ha ohah nadan baal ta'u ta eyu hama'on nadan dongki. ⁴ Ta immeda ot eda hamahama'on hinan nun'abillid an boblen nadan tinanud Epraim ya hinan nun-lini"odan an boble hi ad Salisa mu ma"iddahdi.

Ot umedah ad Saalim ya nadan numboblaysan di tinanud Benjamin mu ma"idda damdamahdi.

⁵ Ta lo'tat mo ahan ya dimmatongdah nan numboblaysan nadan tinanud Sup ya alyon Saul hinan baalna di, Ma'aot ta umanamutta te alinah minomnoman hi ama i dita an bokon nan natala' an dongki.

⁶ Mu alyon nan baal di, Umman wada ta'wa han propeta ituwen boble an piyalon di tataguhtu te an namin nadan ibagana ya umanung. Eta'e ta eta tigon ta alina ya ituddunay eta panama'an hinadan dongki.

⁷ Ya alyon Saul di, Umeta'e ya nganne ha eta idat i hiya an napuh nan binalunta an makan?

⁸ Ya alyon nan baalna di, Umeta ot wahtu han kittang an pihhu an silber an idat'un hiya ta ituddunay awonta.

⁹ Handi'e ni' ya wa'e ta waday pinhod nadan tatagun ibaga i Apu Dios on alyonday, Eta'u tigon nan mun'abig. Mu ad uwani ya nan alyonda ni' hi mun'abig ya hiya nan ma'alih propeta.

¹⁰ Ya alyon Saul di, Maphod hinaen ninomnommu. Ot eta mo ta eta tigon.

Ot umedah nan numboblaysan nan tagun Apu Dios. ¹¹ Ta hidin muntikittikidda an umeh nan boble ya wadaday dinamudan binabain mumpangilog an e humagub. Ot mahmahandan dida an alyonday, On wahdi nan mun'abig?

¹² Ya alyonday, Anakcaya an hiyah pa'alina. Te hi ad uwanin algo nan pangidawatan di tatagu hinan i'nongda i Apu Dios hinan pundayawan. ¹³ Ot pinhodyu'e an tigon ya awigin-gonyu ta akhupanyu te agagga ya umeh nan

pundayawan i Apu Dios. Te adi mabalin an mangan nadan tatagu ta ingganah on dumatong ta mundasal ta nalpah'e ya ahida mohpe mangan nadan na'ayagan. Ot awigingonyu nimpe ta datnganyuh boble te ad uwani nan mabalin an paniganyu i hiya.

¹⁴ Ot tumikid da Saul mu hidin manatongdah nan boble ya wadah Samuel an mun'idamu i dida an umeh nan pundayawan i Apu Dios. ¹⁵ Mu inalin tuwalin Apu Dios hidin nala"uy ohay algo i Samuel di, ¹⁶ Tinigo' di punligligatanyun tatagu' ya dingngol'u nan pumpahpahmo'anyu i ha"on. Ta hi bigat hinan athitu ya ituda"uy ohah nadan tinanud Benjamin ta hiitam di ulunah lanan di olibo ta atigana an hiyay pinili' an mun'ap'apu i da'yu an tinanud Israel. Ta hiyay mangihwang i da'yuh nadan binuhulyu an i Pilistia. ¹⁷ Ta hidin tinigon Samuel hi Saul ya alyon Apu Dios i hiyay, Hiyah tuwe nan tagun inali' an mun'ap'apu i da'yun tatagu'.

¹⁸ Ot mangeh Saul hi way geyt an awadan Samuel ot alyona i hiya di, On innilam di balen nan mun'abig?

¹⁹ Ya alyon Samuel di, Ha"on hidiyen mun'abig. Mu mamangulu ayun tumikid hinan pundayawan i Apu Dios ta mitnuda'. Te mi"an ayun ha"on hi ad uwani. Ta hi bigat ya ahi' tobalon an namin nadan pohdom an mahmahan ya ahi ayu mohpe umanamut. ²⁰ Ot adi ayu minomnoman hinadan natala' an dongki hi tuluy algo te nahama'da mo. Ya ibaga' tee an he"a ya nan pamilyam di pinhod nadan ibba ta'u an tinanud Israel hi mun'ap'apu.

²¹ Ya alyon Saul di, Undan aggem innilan nalpuwa' hinan tinanud Benjamin an kakitangan hinadan tinanud Israel? Ya na'e bon familyan nalpuwa' ya diday na'adda"ul hinadan tinanud Benjamin. Ya tanganu on athinay ibagam i ha"on?

²² Ta immedah nan pundayawan ot ipangulun Samuel da Saul hinan baalna i han ongal an kuwartu ot pabunona didah nan ubunan di mapiyal an tatagu yaden wahdida mo tuwali di umeh tulumpulu (30) an tatagu. ²³ Ot alyon Samuel hinan mumpapto' hi makan di, Ukatom nan ihda an alyo' hi ihiwwem.

²⁴ Ta inukat nan mumpapto' nan nalutu an hukpit* ot iyenah nan panganan Saul. Ot alyon Samuel di, Nomnomnomom an impipa'e' hinae ta hiyay ihdam hi ad uwanin panganan ta'u.

Ta ni"an hi Saul ya nan baalna i Samuel ya nadan tatagun na'ayagan. ²⁵ Ta nalpah hidiyen nundayawanda i Apu Dios ot dumayyudah nan boble. Ot umedah nan nundotal an atop di balen Samuel ot munhapitdahdi i Saul.† ²⁶ Ya hidin nawnawi"it ot pumbangon Samuel hi Saul hinan nalo'anah nan nundotal an atop ot alyonay, Bumangon'a ta wa'e ya nangnangnge ayu.

Ta hidin nundadaan hi Saul ot mun'uyyugda i Samuel an limmah'un ot mangmanggeda.

* **9:24** 9:24 Hay mangihdah nan hukpit ya nan padi ya abuh mu nidat i Saul te mibilang hi nidawat i Apu Dios an gapu ta hiya ya mumbalin hi patul. † **9:25** 9:25 Hay alyon di udum hinan nunhapitdahdi i Saul ya eda indadaan nan alo'an Saul mu hay ibalinana hinan Hebrew ya nunhapitdahdi i Saul.

27 Mu hidin tuwen taynanda nan boble ya alyon Samuel i Saul di, Pamanguluwom ni' nan baalmu. Ta umohnongta ni' ta ibaga' nan imbagan Apu Dios an ibaga' i he"a.

Ot mamangulun ume nan baal.

10

¹ Ta inalan Samuel nan lanan di olibo an niha"ad hi butilya ot hiitanay ulun Saul. Ot mun'awwalanda ot alyonay, Hiniita' di ulum te he"a nan pinto' Apu Dios an mumpatul hinadan tinanud Israel. Ya hituwey panginnilaam an hi Apu Dios di namto' i he"a an mun'ap'apuh nadan tataguna ta ihwangmu didah nadan binuhulda.

² Ya munhi"anta'eh indani ya waday damuwom hi bobleyu an tinanud Benjamin an duwan linala'ih nan way nilubu'an Rachel hi ad Sel-sah. Ya diday mangibagan he"ah awadan nadan dongki an eyu hamahama'on. Mu hi amam ya minomnoman i he"a te alyonay, Nganne nin di ato' ta mahama' nan imbabale'.

³ Ya dimmatong'a'e boh nan awadan nan kayiw an oak hi ad Tabor ya damuwom di tulu an linala'i an umedah ad Betel an eda mundayaw i Apu Dios. Nan oha ya ginuyudnay tulun kikkitung an gulding ya nan oha'e ya inodnanay tulu an tinapay ya inodnan nan ohay bayah an nittuh ay buhin lalat. ⁴ Ya apngaon da'a i dida an idatdan he"ay duwah nan inodnanda an tinapay. Ya alam hidiyen idatda. ⁵ Ya innayunmu an intikid hinan pundayawan i Apu Dios hi ad Gibeah an nihaggon hinan kampun di i Pilistia. Ya damuwom nadan propeta an manayyuda

an nalpudah nan pundayawan i Apu Dios an impangulun nadan mumpagangoh hi harp ya lira ya nadan muntamburin ya mun'ungngiyong. Ya ahitatayoda ya ahitutukukdah amlongda. ⁶ Ya idat nan Espiritun Apu Dios di abalinam ta middum'a i dadiyen ahitatayo ya ahitutukuk hi amlongda.* Ya mahukkatan di a'atmu. ⁷ Ta na'at'e danae ya hiyay panginnilaam ta atom nan ninomnommun maphod ot wadah Apu Dios an bumoddang i he"a. ⁸ Ta nalpah'eh diye ya namangulu'a an immeh ad Gilgal ya hinnoda' hidi hi pituy algo. Ot adi' ibahho an umali ta idawat'u nadan maghob an mi'nong ya nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios. Ya ahi' imbaga i he"a nan atom.

⁹ Ya i diye an nunligguh Saul ta taynanah Samuel ya nali'nana di e nanukkatan Apu Dios hi a'atna. Ya i diyen algo ya na'at peman nan tulun imbagan Samuel i hiya ta ma'awatana an hiyay pinto' Apu Dios hi mumpatul.

¹⁰ Ta hidin dimmatongdah nan baalnah ad Gibeah ya dinamuda tatawwa nadan propeta. Ya indat nan Espiritun Apu Dios di abalinana ta niddum i dadiyen ahitatayo ya ahitutukuk hi amlongda. ¹¹ Ya hidin tinigon nadan tatagun nanginnila i hiya ya alyonday, Undan oha bo damdaman propetah Saul an imbabalen Kis?

¹² Ya alyon han ohan i wahdi di, Undan an namin nadan propeta ya imbabalen bon di propeta?

* **10:6** 10:6 Hay nangibalin di udum ya alyonday middum'a i didah nan ato'atondan mangiba"ag hi ma'at hi udum hi algo.

Ya nihipun i diye ya nawada nan pangalida an alyonday, Undan ta'on on hi Saul ya numbalin hi propeta?

¹³ Ta hidin nalpah nan inat da Saul ot umeh nan pundayawan i Apu Dios.

¹⁴ Ya hidin immanamut hi Saul hi baleda ya mahmahan ulitauna an alyonay, On danay imma'immayanyu?

Ya alyon Saul di, Emi hinama' nadan dongki. Mu hidin adi ami pa'hamma' ot emi tigon hi Samuel.

¹⁵ Ot inayun ulitauna an mummahmah an alyonay, Nganney imbaganan da'yu?

¹⁶ Ya alyon Saul di, Inalinay nahama' nadan dongki. Mu aggena imbaga nan inalin Samuel an hiya ya mun'ap'apu.

Hay Numpatulan Saul Hinadan Tinanud Israel

¹⁷ Indani ya inamung Samuel nadan tinanud Israel hi ad Mispah ta mundayawda i Apu Dios.

¹⁸ Ot alyonan diday, Athituy inalin Apu Dios an dayawon ta'un tinanud Israel an alyonay, Impangulu da'yu ta immaan ayuh ad Egypt ot ihwang da'yu boh nadan tataguh udum an boble an namalpaligat i da'yu.

¹⁹ Mu tanganu on ad uwani ya din'ugyuh Apu Dios an nangihwang i dita'u hi an namin an ligat ta'u ya inomnoman ta'u ta numbaga ayuh patul hi mun'ap'apu i da'yu. Ot hay atonyu mo ya mundadaan ayun namin ya inamungyu nadan himpahimpamu'un ta ma'amung ta'u hinan pundayawan i Apu Dios.

²⁰ Ta hidin na'amungdan namin hinan pun-dayawan i Apu Dios ot ibunutda nan mumbalin hi patulda ya nabunut nan tinanud Benjamin. ²¹ Ot ayagana nadan pamilyan nalpuh nadan tinanud Benjamin. Ya nabunut nan pamilyan Matri. Ot ayagana bon namin nadan imbabalen Matri ya nabunut di ngadan Saul an imbabalen Kis. Mu adida pa'hamma' i hiya. ²² Ot mahmahanda i Apu Dios an alyonday, Undan agge ni dimmatong hidiyen tagu?

Ya alyon Apu Dios di, Wahna mu umman wahdih indoggan nadan gina'u an nipa"e.

²³ Ot tagtagonda ot eda awiton ot iyedah awadan nadan tatagu. Ya tinigoda ya hiyay atagtagayan i didan namin. ²⁴ Ot alyon Samuel hinadan tatagu di, Hiyah tuwe nan pinilin Apu Dios hi patul ta'u. Ya ma"i ha oha i dita'uh umat i hiya.

Ya initkuk nadan tatagun alyonday, Hanat munnananong di pun'ap'apuwam!

²⁵ Ot ohha'ohhaon Samuel an ibaga i dida nadan mahapul an a'at ya aton di ohan patul. Ot itudo'na hinan naludun an puntud'an ot iha"addahdih nan pundayawanda i Apu Dios. Ot pa'anamutona mohpe nadan tatagu. ²⁶ Ya ta'on on hi Saul ya immanamut damdamah ad Gibeah an inibbaan nadan mun'abikah an linala'i an winadan Apu Dios di pamhodan hiya.

²⁷ Mu wadaday mamihul i Saul an alyonday, Undan ihya abalinana an mangihwang i dita'u? Ta gapuh pamihulda ya ma"i ha indatda i hiya. Mu namaaggot dindinong hi Saul.

11

Hay Nangabakan Saul Hinadan Tinanud Ammon

¹ Wada han namingham ya impangulun nan patul di tinanud Ammon an hi Nahas nadan tindaluna ta eda gubaton nadan tataguh ad Jabes hi ad Gilead. Mu ni'hapit nadan tataguh ad Jabes an alyonday, Munhahapit ta'u ta ta'omman ya numbalin amih baalyu mu ta adi da'mi patayon.

² Ya alyon nan tinanud Ammon an hi Nahas di, O mu mahapul an ukitonmiy winawwan an matayu* ta ibabainanyun namin an tinanud Israel. ³ Ya alyon nadan ap'apun di i Jabes di, Idattan da'mih pituy algo ta ipa'innilamih nadan ibbami an tinanud Israel. Ta ma'id'e attog ha umalih bumoddang i da'mi ya ahimi abuluton nan pohdonyun aton.

⁴ Ta hidin dimmatong nadan intuda' nadan i Jabes hi ad Gibeah an boblen Saul ot ipa'innilada nan na'at ya nunhiglay kogan nadan tatagu i diyen dingngolda. ⁵ Ya nipaddin manganamut hi Saul an nalpuh nan puntanoman an tuntundona nadan bakana. Ot mahmahanan alyonay, Undan nganney na'at ta ahikokoga ayu? Ot ibagada nan imbagan nadan i Jabes.

⁶ Ya hidin dingngol Saul hidiye ya indat nan Espiritun Apu Dios di abalinana ta nangimbubungot. ⁷ Ot patayonay duwah nadan bakana ot tanogtogona ot ena ipiyappong hinadan boblen di tinanud Israel. Ot ibagana i dadiyen e

* **11:2** 11:2 Hay ukitonday matada ya nadan linala'i ta wan adida tigon nadan binuhulda.

mangipiyappong an alyonday, Athituy ma'at hinan bakan nan tagu an adi mi'ye i da Saul i Samuel an e mi'gubat.

Ya impatakut Apu Dios nadan tatagu an gapuh nan ma'at i dida hi'on adida e mi'gubat ta hiya nan an naminda ya nun'oh'ohhada. ⁸ Ya hidin inamung Saul dida hi ad Besek ya umeh tuluy gahut di libuy (300,000) nalpuh ad Israel† ya tumpuluy libuy (30,000) nalpuh ad Judah.‡

⁹ Ot alyon da Saul hinadan nalpuh ad Jabes di, Ume ayu ta eyu ipa'innilah bobleyu an hi bigat hinan tongan di algo ya mihwang ayu. Ta hidin impa'inniladah nadan ibbadan i Jabes ya nunhiglay immamlonganda.

¹⁰ Ot e ibagan nadan i Jabes i Nahas an alyonday, Hi bigat ya iyabulutmi mo an atonyu nan pohdonyun aton i da'mi.

¹¹ Mu onnot on i diyen mun'awiwi"it i diyen nabiggat ya wahdida moh nan kampun nadan tinanud Ammon nadan tindalun nuntuluwon Saul di grupuda an mangubat i dida. Ot pumpateda nadan tinanud Ammon ta ingganah nan tongan di algo. Ya nada'en agge nate ya nahihi"anda an way ohaon binumtik.

Hay Nangabulutanda I Saul Hi Patulda

† **11:8** 11:8 Hay pohdonan ipa'innilah nan i Israel ya dadiye nadan nalpuh nan boblen nadan himpulun tinanud Israel ya hay godwan di tinanud Mannaseh. ‡ **11:8** 11:8 Hay pohdonan ipa'innilah nan ad Judah ya dadiye nadan tinanud Judah ya nadan tinanud Benjamin ya hay godwan di tinanud Mannaseh.

¹² Indani ya alyon nadan tatagu i Samuel di, Daanda mohpe nadan mangalih bokon hi Saul di mumpatul? Iyaliyu didahtu ta pumatemi.

¹³ Mu alyon Saul di, Ma'id ni' ha ohah mipapate te ad uwani nan algo an nangihwangan Apu Dios i dita'u an tinanud Israel.

¹⁴ Ot alyon Samuel i dida di, Ume ta'uh ad Gilgal ta eta'u pidwon an ipa'innila an hi Saul di patul ta'u. ¹⁵ Ot umedan namin hinan pundayawan hi ad Gilgal ta hidiy nangabulutanda i Saul hi patulda. Ot idawatda nan mi'nong hi pi'hayyupanda i Apu Dios. Ta an naminda an tinanud Israel an ta'on on hi Saul ya mun'am'amlongda i diyen algo.

12

Hay Na'udin Imbagan Samuel Hinadan Tinanud Israel

¹ Alyon Samuel hinadan ibbana an tinanud Israel di, Nomnomnomonyu an inunud'un namin nadan imbagayu ta pinto"u han patulyu. ² Ot tee an hi ad uwani ya wada mohtu an hiyay mangipangpangulu i da'yu. Ha"on'e tee ya amammaa' mo ya na'ubanana' ya teen wahtuda nadan linala'i an imbabale' an niddum i da'yu. Ot innilayu an nihipun hi a'unga' ta ingganah ad uwani ya ha"on di nangipanupunuh i da'yu. ³ Ot teen wahtuwa' hi hinangngabyu te pohdo' an innilaon i da'yu hi'on waha inat'uh adi maphod. Ta wada'e ya imbagayuh ad uwani hitun pundayawan ta'u i Apu Dios ta wahtu bo tun patul an pinto'na. On wada i da'yu ha inala' di bakana onu dongkina? Ya on waday tinukung'u onu

pinaligat'u? Ya on waday nibahhoy nangat'u an gapu ta waday numbayado'? Ibagayuh ad uwani ta wada'e ya binayada'.

⁴ Ya alyon nadan tatagu di, Agge da'mi inlayahan onu pinaligat i he"a. Ya ma"i'd ha pinlohmuy gina'una i da'mi.

⁵ Ya alyon Samuel di, Athina'e ya hi Apu Dios ya tun patul di muntistiguh nan alyonyu an ma"i'd ha bahul'u.

Ot alyon nadan tatagu di, Immannung an hi Apu Dios di tistigu ta'u an ma"i'd ha bahulmu.

⁶ Ot inayun Samuel an alyon di, Hi Apu Dios di namto' i Moses ya hi Aaron ot ikakna nadan a'ammod ta'u ta tinaynandah ad Egypt ta immalidan numbolehtu. ⁷ Ot aga ta munhahapit ta'uh tun pundayawan ta'u i Apu Dios ta ohha'ohhao' an ipanomnom i da'yun namin nadan nipto' an inat Apu Dios an nangihwa'ihwang i dita'u ya handidan a'ammod ta'u an tinanud Israel.

⁸ Hidin immeh ad Egypt din ammod ta'u an hi Jacob ya nan pamilyana ot paligatonda didahdi ya numpahpahmo'dan Apu Dios ot ituda'nah Moses ya hi Aaron ta diday nangikak i didah ad Egypt ot ipanguluda dida ta immalidan numbolehtu.

⁹ Mu nalinglingda damdama nan Ap'apu ta'un hi Apu Dios. Ta hiya nan hidin nunggugubatda ya impa'abakna dida i Sisera an opisyal di tindalun Hasor ya nadan i Pilistia ya ta'on on nan patul hi ad Moab. ¹⁰ Ta numpahpahmo'da bo i Apu Dios an alyonday, Numbahul ami tayya te din'ug da'a i da'mi ot dayawonmi nadan bulul an da Baal i Astoret. Mu linglingom bahan

hituwen numbahulanmi ya inihwang da'mih nadan binuhulmi ta munhilbi ami i he"a.

¹¹ Ta hiyah diyey gapunah nangituda'an Apu Dios i Gideon ot ahi hi Barak ot ahi hi Jeptah ot ahi ha'on mohpe tee. Ya an namin ami ya inihwang da'yuh nadan binuhul ta'u ta nawaday linggop ta'u.

¹² Mu hidin innilayu an gubaton da'yu i Nahas an patul di tinanud Ammon ya inaliyu i ha'on di mahapul ta'u ha patul hi mun'ap'apu i dita'u an ta'on onyu innilan wadah Apu Dios an dayawon ta'un tinanud Israel an hiya nan patul ta'u. ¹³ Ot nomnomnomonyu an wahtu tee nan patul an piniliyu an hiyah tuwe nan dinawatyu i Apu Dios. ¹⁴ Ot hi Apu Dios e di dayawonyu ya punhilbiyanyu ya un'unudonyu ta adiyu ngohayon nadan tuguna an ta'on on nan patul an mun'ap'apu i da'yu ya atbohdin un'unudonah Apu Dios ya maphod di ma'at i da'yu. ¹⁵ Mu adiyu'e tuwali unudon hi Apu Dios ta ngohayonyu nadan tuguna ya dusaon da'yun hiya an umat hi nundusaana i handidan a'ammod ta'u.

¹⁶ Ot inayun Samuel an alyon di, Ot duminong ayu mo ta tigon ta'u nan nakaskasda'aw an aton Apu Dios. ¹⁷ Ta ta'on hi ahigapas di wit hi aduwani an inugawan mu mundasala' i Apu Dios ta ipa'alinay kidul ya udan. Ot ma'at hituwe ta panginnilaanyu an agge pinhod Apu Dios nan numbagaanyuh patul.

¹⁸ Ot mundasal hi Samuel ya nipa'annung an impa'alín Apu Dios di kidul ya udan. Ya an

namin nadan tatagu ya nunhiglay takutdan Apu Dios an ta'on on hi Samuel.

¹⁹ Ot alyon nadan tatagu i Samuel di, Idasalmu bahan i Apu Dios ta adi ami ni' mate an baalmu. Te namama mahan tayyay numbahulanmi hi numbagaanmi hi mumpatul i da'mi.

²⁰ Mu alyon Samuel hinadan tatagu di, Adi ayu tumakut. Manu te immannung an numbahul ayu mu mahapul an du'gonyu nadan numbahulanyu ta hi Apu Dios ya ammunay punhilbiyanyu ya dayawonyu. ²¹ Ya bokon nadan bulul di pangidinolanyu te ma"i'd ha abalinandan mangihwang i da'yu. ²² Mu hi Apu Dios ya ipa'annungna nan imbagana an adina iwalong nadan tataguna. Te ma"amlong hi namto'ana i da'yu ot pumbalinon da'yuh tataguna. ²³ Ya ha'on'e ya pumbahula' i Apu Dios hi'on idinong'u an mangidasal i da'yu ya mangitudduh nadan maphod ya nipto' an atonyu. ²⁴ Mu mahapul an hi Apu Dios ya abuh di dayawon ta'u ya punhilbiyan ta'u ituwen nitaguwan ta'u. Ya adi ta'u linglingon nadan maphod an ina'inatnan dita'u. ²⁵ Mu alina'e hi hiyah diye damdama an nadan adi maphod di ato'atonyu ya dusaon da'yu i Apu Dios an ta'on on nan patulyu ta ibtik da'yuh nadan binuhulyu hi udum an boble.

13

Hay Nunggugubatan Nadan Tinanud Israel Ya Nadan I Pilistia

¹ Hi Saul ya numpatul hidin tulumpuluy (30) tawona ot mun'ap'apuh nadan tinanud Israel hi napat ta duway (42) tawon.

² Ya pinilinay tuluy libun (3,000) tindaluh nadan tinanud Israel ta pun'ibbana an e mi'gubat. Ta ni'yedan hiyah ad Mikmas ya hinan nun'abillid an boble hi ad Betel nadan duway libu (2,000) an titindalu. Ya ni'yedah nan imbabalena an hi Jonathan hi ad Gibeah an num-boblayan nadan tinanud Benjamin nan hinlibu (1,000). Ya nadan udum ya impa'anamutna dida.

³ Ya da Jonathan hinadan tindaluna ya eda gin-ubat nadan tindalun di i Pilistia hinan nungkam-puwanda hi ad Geba. Ya dingngol nadan i Pilistia hidiyen na'at.

Ta gapu i diye ya intuda' Saul di e mangi-pagangoh nadan tangguyub hi an namin an numboblayan nadan tinanud Israel ta pangin-nilaanda i diyen na'at. ⁴ Ta na'innilaan mon nadan tinanud Israel an nunhiglay bungot nadan i Pilistia i dida an gapuh e nangubatan da Saul i dida hinan nungkampuwanda. Ot ipa'ayagdan namin nadan tinanud Israel an mabalin an mi'gubat ta umedah ad Gilgal hi awadan Saul.

⁵ Ya na'amungda bo nadan i Pilistia ta eda gubaton dida. Ta indadaanday tuluy libu (3,000) an kalesa ya onom di libu (6,000) an nungkabayun titindalu. Ya nat'onda bo nadan dakko-dakkol an tindalun mangidallan an ayda panag* hinan pingngit di baybay. Ta nungkampudah ad Mikmas an nangappit hi tuluwan di algo hi'on wahditah ad Bet-Aben. ⁶ Ot gubatonda nadan tinanud Israel an nunhiglay nangatdan dida. Ta eda nun'ipa"eh nadan lingab ya bitu

* **13:5** 13:5 Hay pangalin di udum hinan panag ya gahal.

ya hinadan doplah ya hinadan naka"utan an puntopalan ya hinadan bubun di udum. ⁷ Ya binumtikday udum an inagwatda nan wang-wang an nungngadan hi Jordan ot umedah ad Gad ya hi ad Gilead. Mu hi Saul ya nabatih ad Gilgal. Ya an namin nadan tinaluna ya munggayayonggongda attog hi takutda.

Hay Agge Nangunudan Saul I Apu Dios

⁸ Hihinnod Saul hi Samuel hi pituy algo te hidiyey imbagana mu ma"id an immali. Ta lo'tat ya puntataynan nadan tataguh Saul. ⁹ Ot alyona moh nadan tinalunay, Iyaliyuhtu nan maghob an mi'nong ya nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios. Ot idawat Saul nan maghob an mi'nong. ¹⁰ Ta hidin hiyah ini'nongna ya nano"ol te dimmatong hi Samuel. Mu e damdama nidamuh Saul ot apngaona.

¹¹ Ot mahmahan Samuel i hiya an alyonay, Nganneh tuwen inatmu?

Ya alyon Saul di, Manu'e ya puntataynana' on ma'ma"id'a an umali. Yaden mun'a'amung mo nadan i Pilistia hi ad Mikmas. ¹² Ta timmakuta' hidin tuweda nadan i Pilistia an punli"ub da'mihtuh ad Gilgal yaden aggeya' numbagah boddang i Apu Dios. Ta nahnana' ot i'nong'u nan maghob an mi'nong i Apu Dios.

¹³ Ya alyon Samuel di, Adi maphod hituwen inatmu te aggem ahan inunud nan tugun nan Ap'apu ta'u an hi Apu Dios. Te onha inunudmu ot he"a ya nadan tanudam di nanongnan mun'ap'apuh nadan tinanud Israel. ¹⁴ Mu gapu ta aggem inunud ya wada moy pinilin Apu

Dios an mihukkat i he"a an mun'ap'apu hinadan tataguna te hiya ya hi Apu Dios di pohdonan un'unudon.

¹⁵ On inalinah diye ot makak an umeh ad Gibeah an numboblaysan nadan tinanud Benjamin.

Ya binilang Saul nadan nabatin tindaluna ya umedah onom di gahut (600).

Hay Nama"idan Di Almas Nadan Tinanud Israel

¹⁶ Ta nungkampu da Saul ya hi Jonathan ya nadan tindaludah ad Gibeah. Ya nungkampuda damdama nadan i Pilistia hi ad Mikmas. ¹⁷ Ya nuntuluwon nadan i Pilistia nadan tindaluda an e mi'gubat. Ta nan ohan grupu ya inipluydah ad Opra hi ad Sual ¹⁸ ya nan mi'adwa an grupu ya inipluydah ad Bet-Horon. Ya nan mi'atlu ya inipluydah nan way pogpog di boble an ma'uhdungan nan nundotal hi ad Seboim ya nan agge naboblaysan.

¹⁹ Ya i diye ya ma"i ha oha i dida an tinanud Israel hi nanginnila an mun'udih te nadan i Pilistia an nanginnila an mun'udih ya adida pohdon an innilaon nadan Hebrew te alina ya mangiyammadah ispada ya pahul. ²⁰ Mu eda damdama numpahait nadan tinanud Israel hi lumintada an umat hi gaud ya aladu ya gabyun ya wahe ya gapas hinadan i Pilistia. ²¹ Ya hay bayad di pumpahaitanda hi wahe ya pahul ya duwan pihhun silber. Ya hay bayad di pumpahaitanda hi aladu ya gabyun ya ohay pihhun silber. ²² Ta hinan eda pi'gubatan ya

ammuna da Saul i Jonathan an waday ispadada ya pahulda.

²³ Indani ya e ginuwalyaan nadan i Pilistia nan bihhang hi ad Mikmas.

14

Hay Anatulid Jonathan An E Mi'gubat

¹ Indani ya alyon Jonathan hinan mangmangdon hi almasnay, Umetah nan kampun nadan i Pilistia hi ad domang. Mu aggena imbaga i amanah diyen ninomnomnan aton. ² Ya hi Saul ya nungkampudah nan pu"un di kayiw an pomegranet hi ad Migron an nihaggon hi ad Gibeah. Ya nadan tindaluna ya umedah onom di gahut (600). ³ Ya niddum i dida nan padi an nun'usal hi ephod an hi Ahijah an imbabalen Ahitub. Hi Ahitub ya hi ibban Ikabod an imbabalen Pinehas an apapun Eli an padin Apu Dios hi ad Siloh.

Mu ma"id ha nanginnilah nadan tatagu an waday immayan Jonathan. ⁴ Te ninomnom tuwalin Jonathan an umeh nan nungkampuwan nadan i Pilistia mu hay pangi'wanda ya agwawanda nan bihhang an nundinomnangan nan o"ongal ya nun'ahulhulitan an batu. Hay ngadan nan ohan batu ya hi Boses ya hi Seneh di ngadan nan dommangna. ⁵ Nan ohan batu ya inhangngabnah huddo'na an nangappit hi ad Mikmas ya hay nihangngaban nan oha ya hi muyyadna an nangappit hi ad Geba.

⁶ Ya alyon Jonathan hinan mangmangdon hi almasna di, Umagwattah ad domang ta umetah

nan nungkampuwan dadiye'e aay an i Pilistia an mumpunggochen Apu Dios.* Ot alina man ya boddangan dita i Apu Dios ta wan ma"i'd ha humandih nan e ta'u pangabakan an ta'on on oh'ohha ta'u onu dakol ta'u.

⁷ Ya alyon nan mangmangdon hi almasna di, Atom nadan ninomnommun aton ot nundadaana' an bumoddang i he"a.

⁸ Ot alyon Jonathan di, Hay atonta ya dalanonta ta umetah awadanda ta mumpatigota i dida. ⁹ Ta wa'e ta alyonday haddonta didan dumayyu ya immohnongtah nan awadanta.

¹⁰ Mu alyonda'ey ditay tumikid ya hiyay inatta te hidiyey atigana an pangabakon dita i Apu Dios.

¹¹ Ta numpatigodah nadan i Pilistia. Mu hidin inuhdungan nadan i Pilistia dida ya alyonday, Mangmangonyu'e an manawwangda bo aya nadan Hebrew hinadan lingab an nun'ipa"ayanda. ¹² Ta tingkukanda da Jonathan an alyonday, Tumikid ayu dan hitu ta mumpapatte ta'u.

Ya alyon Jonathan hinan mangmangdon hi almasna di, Ma'a ta tumikidta ot pangabakon dita'un tinanud Israel i Apu Dios.

¹³ Ta tinikid da Jonathan hidiyey mabatu an awon ot gubatonda nadan i Pilistia. Ta nuntuwik Jonathan nadan damuwona on innayun nan mitmitnud an mangdon hi almasna an pinate. ¹⁴ Ta hidiyey namangulun ni'gubatan da Jonathan an didan duwah nan mangmangdon hi almasna ya umeh bainti (20) di pinateda i diyen luta an adi

* **14:6** 14:6 Nan alyondah aggeda nakugit ya hidiyey pamihuldah nadan agge nanginnilan Apu Dios.

umeh nabongley (50) metro di binilloгна. ¹⁵ Ta nadan tindalun di i Pilistia an mi'gubat ya ta'on on nadan wadah nan kampuda ya nunhiglay takutda. Ya ta'on on nan luta ya immalyog ta nunnaud di inat Apu Dios an nangipatakut i dida.

Hay Nangabakan Da Jonathan Hinadan I Pilistia

¹⁶ Nadan tindalun Saul an mungguwalyah ad Gibeah an boblen nadan tinanud Benjamin ya nangimangmanganda nadan i Pilistia an namaagdah butik. ¹⁷ Ya alyon Saul hinadan tindalunay, Bilangonyu nadan tindalu ta tigonyu nan ma"iđ hitu.

Ta binilangda ya alyonday, Inoy an ma"iđ da Jonathan hinan mangmangdon hi almasna.

¹⁸ Ot alyon Saul hinan padi an hi Ahijah di, Iyalim yahtu nan ephod.†

I diye ya hi Ahijah di mangmangdon hinan ephod an ta'on on danay pangayan nadan tinanud Israel. ¹⁹ Mu hidin mi'hapihhapit hi Saul hinan padi ya inyal'alana an ma"iđ ha potonah nan kampun nadan i Pilistia. Ot alyon mon Saul di, Indanindi anu.

²⁰ Ot amungon Saul nadan tindaluna ta eda mi'gubat. Mu hidin dimmatongda ya tinigoda nadan i Pilistia an namaag ya dida dida on numpapatteda an ay natala' di nomnomda. ²¹ Ya nada'en udum an Hebrew an niddum ni' hinadan i Pilistia ya eda mo niddum hinadan

† **14:18** 14:18 Hinan Hebrew ya hay nibaga ya nan Kahun an nittuwan di Hapit Apu Dios di pohdon Saul an iyen Ahijah mu hay alyon di udum ya adi mabalin te adawwiy awadan nan Kahun hi awadanda.

ibbadan tinanud Israel an impangulun da Saul i Jonathan. ²² Ya nada'e bon udum an ibbadan e nipa"eh nan nun'abillid an boble hi ad Epraim ya dingngoldan mantikda nadan i Pilistia ot bumudduhda ot middumda an e mamdug i dida. ²³ Ta pindugda dida ta ingganah lina"uhanda hi ad Bet-Aben. Te hi Apu Dios di nangihwang i dida an tinanud Israel.

Hay Nanamtaman Jonathan Hi Danum Di Iyukan

²⁴ Ya kimapuy mo nadan tinanud Israel te nunhiglay inagangda. Mu adida mangan te nunsapataon Saul dida an alyonay, Ma'idutan nan tagun mangan hinan agge ni' nahdom. Te mahapul an i'ulatan ta'u ta ingganah miballoh ta ma'abakda nadan binuhul ta'u. Ta hiya nan ma"i'd i dida ha nangan i diyen algo. ²⁵ Ya hidin dimmatongdan namin hinan muyung ya wahdi-day iyukan. ²⁶ Ta hidin mundaldallanandahdih nan muyung ya undan bo an mun'ayyuhan di danum di iyukan hinadan kayiw mu ma"i'd ahan ha ohah e nanamtam te tumakutdah nan insapatada. ²⁷ Mu hi Jonathan ya aggena dingngol hidiyen imbagan amanah nadan tatagu. Ta hinakidna doha hinan iyukan ot itdo'nay ta'lena ot iyenah to'ona ya immudu'dul di li'nana.

²⁸ Mu alyon nan ohah nadan tindalu i Jonathan di, Ta'on ahan on nunhiglay inagangmi mu adi ami mangan te tumakut amih nan imbagan amam an alyonay, Ma'idutan nan tagun mangan hi ad uwanin algo.

²⁹ Ya alyon Jonathan di, Mangmangngilah ama te undan adiyu tigon an immudu'dul di punli'na' hi nanamtama' hinan danum di iyukan.

³⁰ Ot namama moh onha inanyu doha hinadan inalayu an makan hinadan inabakyun binuhul ta'u ot wan indakdakkolnay pinate ta'uh nadan i Pilistia.

³¹ Ta i diyen algo ya inabak nadan tinanud Israel nadan i Pilistia an inhipundan nung-gugubat hi ad Mikmas ta ingganah ad Ayjalon. Mu kimmapuy nadan tinanud Israel an gapuh inagangda. ³² Ta namaagdah alah nadan animal an inabakdah nadan i Pilistia an umat hi baka ya kalnero on nunggogodda on inanda an ta'on on agge na'aan di dalada.

³³ Mu wadaday nangibaga i Saul an alyonday, Anakkaya an umman numbahul nadan tatagu i Apu Dios te namaaggon inanda nan dotag an agge na'aan di dalana.

Ya alyon Saul di, Nunhigla ahan di adiyu pangun'unudan i Apu Dios. Puligonyu ha ongal an batuh tuh awada'. ³⁴ Ot alyonay, Ibagayuh nadan tatagu ta iyalidahtu nadan bakada onu kalneroda ta hitun batuy pamatayanda ya ahida anon ta adi ayu mumbahul i Apu Dios an gapuh agge na'aanan di dalada. Ta nun'iyeda nadan bakada i diyen nahdom ta hidiy numpamatayanda.

³⁵ Ta hidiyen impiyamman Saul di namangulun impiyammana an punggobhan hi mi'nong i Apu Dios.

³⁶ Ya indani ya alyon Saul di, Eta'u bo gubaton nadan i Pilistia hi ad uwanin hilong ta ingganah

nan mawi"it. Ta patayon ta'u didan namin ya nun'ala ta'un namin nadan wahdi.

Ya alyon nadan tatagu di, Un'unudonmi nan madadawoh an ninomnommun aton ta'u.

Mu nan padi ya alyonay, Daan mo ta bagaan ta'u ni' hi Apu Dios.

³⁷ Ot mahmahan Saul i Apu Dios an alyonay, On emi gubaton nadan i Pilistia? Ya on pangabakom da'mi?

Mu agge timbal Apu Dios. ³⁸ Ot alyon Saul hinadan opisyal di tindalu di, Ma'ayu ni' hitun namin ta innilaon ta'u hi'on nganney numbahulan ta'u hi ad uwanin algo. ³⁹ Ot isap-ata' hinan wadawadan Dios an nangihwang i dita'un tinanud Israel an mipapate nan tagun ma'innilaan an numbahul an ta'on on nan imbabale' an hi Jonathan ya mahapul an mipapate.

Ya dindinnongan nadan tatagu.

⁴⁰ Ot alyon Saul i dida di, Tuma'dog ayuhna ta tuma'dog amin imbabale' an hi Jonathan hitu.

Ya alyon nadan tataguy, Atom nan madadawoh.

⁴¹ Ta nundasal hi Saul i Apu Dios an dayawondan tinanud Israel an alyonay, Daan mo bahan ta ipa'innilam i ha"on nan gapunah aggem nambalan hinan dasal'u hi ad uwanin algo.

Ot ibunutda ya nabunut‡ da Jonathan i amana an hi Saul. Ta na'innilaan mohpe an bokon nadan tataguy numbahul. ⁴² Ot alyon Saul di, Ibunutyu hi'on nganne i da'miy numbahul.

Ya nabunut hi Jonathan.

‡ **14:41** 14:41 Hay atondan mumbunut ya wada nan Urim ya Tummim an bunutonda ta matigo hi'on nganney numbahul i dida.

⁴³ Ot mahmahan Saul i hiya an alyonay, On nnganne tuwaliy inatmu?

Ya alyon Jonathan di, Umman tinamtama' ya abuh nan danum di iyukan an hinakid'u. Mu undan bahan ammunah diye ya mateya'?

⁴⁴ Ta alyon Saul di, Hanat punhiglaon Apu Dios di pundusanan ha'on hi'on adi da'a ipapate.

⁴⁵ Mu alyon nadan tataguy, Adi mahan mabalin hi mipapateh Jonathan te hiyay nangi-pangabak i dita'un tinanud Israel. Ot isapatamih nan wadawada an Dios an adi mabalin an waha ma'at i Jonathan an ta'on on ha kittang an hugat. Te hi Apu Dios di bimmoddang hinan inatna.

Ta inihwang nadan tataguh Jonathan ta agge nipapate.

⁴⁶ Ya indinong mon da Saul an e mangubat hinadan i Pilistia. Ta immanamut dadiyen binuhulda hi bobleda.

Hay A'at Di Numpatulan Saul Ya Nadan Pamilyana

⁴⁷ Hidin numpatulan Saul hinadan tinanud Israel ya ginubatdan namin nadan binuhulda an numpumbobleh nunlini"odan di bobleda an umat hinadan tinanud Moab ya nadan tinanud Edom ya nadan tinanud Ammon ya nadan patul hi ad Sobah ya nadan i Pilistia. § Ot abakondan namin datuwe. ⁴⁸ Ya ta'on on nadan tinanud Amalek ya inlaputdan nangubat i dida ot abakonda dida. Ta inihwang Saul nadan tinanud Israel hi an namin an mangubat i dida.

§ **14:47** 14:47 Hidin numpatulan Saul ya dakol di patul hi ad Sobah te dakol di boblen niddum hi ad Sobah.

⁴⁹ Hay imbabalen Saul ya hi Jonathan ya hi Isbi ya hi Malkisua ya nada mohpen duwan binabai an hay ngadan nan namangulu ya hi Merab ya hi Mikal nan manmannog. ⁵⁰ Ya hay ahawan Saul ya hi Ahinoam an imbabalen Ahimaas. Ya nan nabaktun opisyal di tindaluna ya hi Abner an imbabalen ulitaonan hi Ner ⁵¹ an hi ibban amanan hi Kis. Ya hay hi aman da Kis i Ner ya hi Abiel.

⁵² Ya nihipun peman hi numpatulan Saul ya hay gubat hinadan i Pilistia di ina'inatna ta ingganah natayana. Ta hiya nan wada'e ha tinig-onah lala'in ma'abbikah ya natulid on inayagana ta middum hinadan tindaluna.

15

Hay Nangabakan Saul Hinadan Tinanud Amalek

¹ Han hin'algo ya alyon Samuel i Saul di, Hi Apu Dios di nangituda' i ha'on ta pinto' da'a hi patul nadan tataguna an tinanud Israel. Ta hiya nan mahapul an igongaham nan ibaganah atom.

² Hay inalin nan ongal di abalinanan Dios ya alyonay, Dusao' nadan tinanud Amalek te ginubatda handidan a'ammodyu an tinanud Israel hinan awon hidin nalpuwandah ad Egypt. ³ Ot ume ayu ta eyu gubaton nadan tinanud Amalek ya dinadagyun namin nadan wadan dida ta ma'id ha batinyonyu. Ya pinateyun namin nadan tataguhdi an binabai ya linala'i ya ta'on on nadan u"unga ya goggolang. Ya nadan animalda an umat hi baka ya kalnero ya kemel ya dongki on ni'pateyu.

Hay Agge Bo Nangunudan Saul I Apu Dios

⁴ Ot amungon Saul nadan tindaluh ad Telaim ot bilangona dida ya umedah duway gahut di libu (200,000). Ya niddum nadan himpuluy libu (10,000) an tindalun nalpuh ad Judah. ⁵ Ot ipanguluna didah nan boblen nadan tinanud Amalek. Ot eda mungkampuh nan way bihhang ta hidiy pannodanda i dida. ⁶ Ya wadada nadan tinanud Ken an nunhitu hinan haggon di boblen nadan tinanud Amalek. Ot ituda' Saul di e mangibaga i dida ta umaandahdi ta adida milagat hi pangubatandah nadan tinanud Amalek. Te dadiyen tinanud Ken ya impatigoday uledah nadan tinanud Israel hidin nalpuwandah ad Egypt. Ot umaandahdi nadan tinanud Ken.

⁷ Ot gubaton da Saul nadan tinanud Amalek an inhipundah ad Habilah ta ingganah ad Sur an nangappit hi tuluwan di algo hi'onta wahdih ad Egypt. ⁸ Ot patayondan namin nadan tataguhdi an ammuna nan patulda an hi Agag an binatang. ⁹ Ta aggeda pinateh Agag ya nadan mun'aphod ya mun'atataban animal an umat hi kalnero ya baka. Mu nada'e an adi maphod di a'atda an animal ya numpatedan namin.

¹⁰ Ta hiya nan alyon Apu Dios i Samuel di, ¹¹ Muntutuyuwa' hi namto'a' i Saul hi patul te lininglinga' ya aggena inunud nan imbaga' hi atona. Ta bimmungot hi Samuel ta agge nalnallo' i diyen nahdom an nundasadasal i Apu Dios ta ingganaot mabigat.

¹² Ta hidin mun'awiwi"it ot e tigon Samuel hi Saul mu alyonda i hiya di, Inoy an imme man hi ad Karmel an e nangiyamma i han

panginomnomandan hiya hi nangabakana ot ahi umeh ad Gilgal.

¹³ Ya hidin inakhupan Samuel hi Saul ot e apngaon Saul ot alyonay, Inat'u nan imbagan Apu Dios hi ato'.

¹⁴ Mu inalin Samuel di, Ya nganneh naen madngol an kongaw di kalnero ya baka?

¹⁵ Ya alyon Saul di, Danae nadan inalan nadan tindaluh nadan tinanud Amalek te aggeda ni'pate nadan mun'ataban baka ya kalnero ta i'nongda i Apu Dios an un'unudon ta'u. Mu ta'omman ot pinatemi nadan udum.

¹⁶ Mu nahannapit hi Samuel ot alyonay, Am-muna ya dimminong'a ta ibaga' nan inalin Apu Dios i ha'on hidin nahdom.

Ya alyon Saul di, Nganney inalina?

¹⁷ Ot alyon Samuel di, He"a ya innilam an nada"ul di a'atmu ni'. Mu numbalinon da'a i Apu Dios hi patul di tinanud Israel. ¹⁸ Ot ituda' da'a an e mangubat hinadan adi ahan maphod di pangatdan tatagu an tinanud Amalek ta ingganah mama"idda. ¹⁹ Ya tanganu onmu agge inunud nan imbagan Apu Dios? Ta aggem pinate danaen mun'ataban animal. Hinae an inatmu ya adi maphod hi panigon Apu Dios.

²⁰ Ya alyon Saul di, O mu inunud'u nan imbagan Apu Dios te immeya' hinan nangituda'ana i ha'on. Ot patayo' didan namin nadan tinanud Amalek ot tee an inyali' hitu nan patuldan hi Agag. ²¹ Mu nadan tindalu' di agge namaten danaen mun'ataban baka ya kalnero ot tee peman an inyalidahtuh ad Gilgal ta i'nongdah nan Dios an unudon ta'u.

²² Mu alyon Samuel di, Undan umipa'amlong i Apu Dios nan e pangidawatan hi maghob an mi'nong i hiya ya nadan udum an midawat? Hay umipa'amlong i hiya ya nan pangun'unudan hinan tuguna. Nomnomnomom an udu'dul nan un'unudon hi Apu Dios mu nan i'nongmun hiya an mun'ataban animal.

²³ Te nan adi dumngolan i Apu Dios ya umat hinan pumbahulan di mun'ayak ya mumbuyun. Ya nan pungngohayan hinan tuguna ya paddung-nay un'unudon nadan dios di udum an tatagu an bokon hi Apu Dios. Te inwalong da'a mo i Apu Dios ta bokon mo he"ay patul an gapu ta inwalongmu nadan tuguna.

Hay Nuntutuyuan Saul

²⁴ Ya inalin Saul i Samuel di, Immannung an numbahula' i Apu Dios. Manu'e ya tumakuta' hinadan tindalu' ta hiya nan inyunnud'uh nan pinhodda. ²⁵ Ot daan mo bahan ta pakawanona' hinadan numbahula' ya ni'yali'a i ha"on hi awadan nadan tatagu' ta e' dayawon hi Apu Dios?

²⁶ Mu alyon Samuel di, Adiya' mi'bangngad i he"a te aggem inunud nan hapit Apu Dios. Ta hiya nan alyonay bokon mo he"ay patul nadan tinanud Israel.

²⁷ Ya hidin nunligguh hi Samuel ta makak ya inidonnot Saul hinan gayadan di lubungna ta nehethet. ²⁸ Ot alyon Samuel i hiya di, Athina boy aton Apu Dios hi ad uwani an bokon mo he"ay patul nadan tinanud Israel te wada moy pinto'nan mihukkat an ud'udu'dul mu he"a. ²⁹ Ya nan na'abbaktu an Dios an unudon ta'un tinanud

Israel ya adi munlayah ya adi mahukkatan di nomnomna an adi umat hi tagu.

³⁰ Ya alyon Saul di, Abuluto' an numbahula'. Mu daan mo bahan ta ipatigom di punlispitum i ha'on hi hinangngab nadan tatagu' ya nadan ap'apuda. Mi'bangngad'a bahan ta e' dayawon hi Apu Dios an unudon ta'u. ³¹ Ta ni'bangngad hi Samuel hi ad Gilgal ot e dayawon Saul hi Apu Dios.

³² Ot alyon Samuel di, Iyaliyuhtuh Agag an patul di tinanud Amalek. Ta ma'dinnol hi Agag an immeh awadan Samuel te alyonah nomnomnay, Adiya' mahan nin patayon te unhaot pinateya' tuwali.

³³ Mu alyon Samuel di, Gapu ta mina"idmuy imbabalen di dakol an binabai ot atbohdiy ma'at i inam hi ad uwani an mama"id di imbabalena.

Ot patayon Samuel hi Agag an nuntogtognahdi hinan way pundayawanda i Apu Dios hi ad Gilgal.

³⁴ Ot taynan mon Samuel hi Saul ot umeh ad Ramah ya hi Saul e ya numbangngad hi bobledah ad Gibeah. ³⁵ Ta hidiyey na'udin nanigan Samuel i Saul ta ingganah din natayana. Mu minomnoman damdama i Saul.

Ta nuntutuyuh Apu Dios hi namto'ana i Saul hi patul nadan tinanud Israel.

16

Hay Namto'an Apu Dios I David Hi Patul

¹ Hi Apu Dios ya alyona i Samuel di, Ngalngalam on adi ma'aan di hakit di nomnommu i Saul an ta'on on inaan'u hiyah patul nadan

tinanud Israel. Agammot ta mangala'ah lanan di olibo ya imme'ah ad Bethlehem ta em hama'on han tagun nungngadan hi Jesse te ohah nan imbabalenay pinto"un mihukkat an patul.

² Mu alyon Samuel di, Adi mabalin an ato' hinae te undan mahan adi donglon Saul ot patayona'.

Ya alyon Apu Dios di, Alam ha tinna an baka an hiyah nahikon ya imme'ahdi ya inalim hi i'nongmun ha"on. ³ Ya inayagam da Jesse ta mi'yalidah nan em pangi'nongan ta ahi' ibagahdi nan atom. Ta impa'innila"en he"a nan pohdo' an mumpatul ya hiniitam di ulunah lana.

⁴ Ta immeh Samuel an inunudna nan imbagan Apu Dios. Mu hidin dimmatong hi ad Bethlehem ya nada'en ap'apu an e nanamu i hiya ya munggayayonggongdah takutda. Ot alyonday, On lingop di nun'iyalim hitu apu Samuel?

⁵ Ya alyon Samuel di, O, immaliya' ta e' idawat nan mi'nong i Apu Dios. Ot mundadaan ayu ta iyohhayuy nomnomyu i Apu Dios ta mi'yali ayun ha"on.

Ot atona nan nibagan ma'at ta wan mibilangdah malinis da Jesse hinadan imbabalena ot ibagana ta mi'yedan hiya hinan ena pangi'nongan hinan mi'nong i Apu Dios.

⁶ Hidin dimmatongda ta tinigon Samuel hi Eliab an imbabalen Jesse ya alyonah nomnomnay, Hituwe nin tee nan pinilin Apu Dios an mumpatul.

⁷ Mu alyon Apu Dios i hiyay, Adim itigoh nan tinagena ya nan amaphod di tigona te bokon hiyay pinili'. Hay pangitiga' ya hay a'at di

nomnomna an adi umat hi tagu an hay a'at di adolnay pangitiganda.

⁸ Ot ayagan Jesse nan mi'adwan imbabalena an hi Abinadab ot umeh awadan Samuel.

Mu alyon Samuel di, Bokon hiyay pinilin Apu Dios. ⁹ Ot ayagan bon Jesse hi Shammah mu alyon bon Samuel di, Bokon hiyay pinilin Apu Dios.

¹⁰ Ta inayagan Jesse an namin nadan pitun imbabalena awadan Samuel mu ma"i dida ha pinilin Apu Dios. ¹¹ Ot alyon Samuel i Jesse di, On danae ya ammunay imbabalem hi lala'i?

Ya alyon Jesse di, Wada nan udidyan mu undan mabalin? An hiya nan mumpapto' hinadan kalnero.

Ot alyon Samuel di, Ipa'ayagmu ta umali te mahapul an haddon ta'u ta ingganah dumatong.

¹² Ta impa'ayag Jesse nan udidyan an imbabalena. Hidiyen unga ya mahdol ya maphod di tigona. Ot alyon Apu Dios i Samuel di, Hituwe nan pinto"u. Ot hiitam di ulunah lana.

¹³ Ot alan Samuel nan lana ot hiitanay ulun David hi hinangngab nadan i'ibana. Ta nihipun i diyen algo ya indat nan Espiritun Apu Dios di abalinana. Ta on nalpah hidiye ot umanamut hi Samuel hi ad Ramah.

¹⁴ Ya tinaynan mon nan Espiritun Apu Dios hi Saul ta nihukkat han intuda' Apu Dios an espiritun manattatakut i hiya.

¹⁵ Indani ya alyon nadan baalnay, Inoy an intuda' Apu Dios han espiritun manattatakut i he"a. ¹⁶ Pohdom dan apu patul ta e ami manigo i ha nala'ing an mangipagangoh hi harp? Ta

wada'e nan espiritu an manattatakut i he"a on impagangohna nan harp ta pumhod di li'nam.

¹⁷ Ya alyon Saul hinadan baalna di, Ekayu mangawit hi lala'ih maphod di pangipagangohnah nan harp.

¹⁸ Ya alyon nan ohan baalna di, Umman ta'wa waday ohah nadan imbabalen nan i Bethlehem an hi Jesse an nala'ing an mangipagangoh hi harp. Ya natulid an tagu ya nala'ing an e mi'gubat ya maphod di punhapihhapitna ya mahdol di nangadolna. Te hi Apu Dios di mumpappapto' i hiya.

¹⁹ Ot ituda' Saul di e mangibaga i Jesse ta iyabulutna nan imbabalena an hi David an mumpappapto' hi kalnero an umeh awadana.

²⁰ Ot ipitakken Jesse di tinapay ya bayah hinan dongki ya han kittang an guldin ta idat nan imbabalena an hi David i Saul.

²¹ Ya hidin immeh David hi awadan Saul ya pinhod Saul ot pumbalinonah tindaluna an mangmangdon hi almasna. ²² Ot ipaad Saul ta ibagada i Jesse ta iyabulutna an miha"ad hi David hi awadana ta munhilbin hiya te pohpohdona.

²³ Ta athidi an wa'e ta wada nan adi maphod an espiritu an intuda' Apu Dios i Saul on impagangoh David nan harp on immaan hidiyen adi maphod an espiritu i Saul on nipaphod di punli'nana.

17

Hay Nangabakan David I Goliat

¹ Nadan tindalun di i Pilistia ya na'amungdah ad Sokoh an ohan boblen nadan tinanud Judah ta eda gubaton nadan tinanud Israel. Ot mungkampudah ad Epes-Dammin an numbat-tanan di ad Sokoh ya ad Asekah. ² Ya hi Saul damdama ya nadan tindaluna an tinanud Israel ya na'amungda ot mungkampudah nan nundotal hi ad Elah ta mundadaandan mi'gubat hinadan i Pilistia. ³ Ta immohnong nadan i Pilistia hinan ohan billid ya nadan tindalun di tinanud Israel hinan dommangna te numbattananda han bihhang.

⁴ Indani ya himmawwang hinan kampun di i Pilistia han natulid an tindalu an i Gat an hay ngadana ya hi Goliat an hay tinagena ya mahuluk hi hiyam di umpi. ⁵ Ya nunhelmet hi gombang ya atbohadin inlubungna han lubang an nahophopan hi ay uhip di dolog an gombang an umeh nabonglet pituy (57) kiluy damotna. ⁶ Ya ta'on on nan inhu'lubnah hukina ya gombang. Ya pinahona han kittang an gombang an pahul. ⁷ Ya wada boy ohan pahulna an ongal di pa'ona an umat hinan ulluan di pun'ablan. Ya nan gumo' an tadamna ya umeh pituy kiluy damotna. Ya impangulun nan mangmangdon hi hapiyona.

⁸ Ta tinumkuk hi Goliat hinadan tindalun tinanud Israel ot alyonay, Undan mahapul an munggugubat ta'un namin? Ha'on ya ita'dog'u nadan ibba' an i Pilistia ot piliyonyu ha ohan da'yuh nadan tindalun Saul ta mundammu ami. ⁹ Ta inabaka'e ta pinateya' ya mumbalin nadan ibba' an i Pilistia hi baalyu. Mu patayo'e tuwali ya numbalin ayun namin hi baalmi.

¹⁰ Indani ya alyona boy, Ot daan bo ha pa'aliyonyu an tinanud Israel ta mundammu ami tee hi ad uwani ta mumpatte ami.

¹¹ Ta hidin dingngol Saul ya nadan tindaluna nan ibagabagan Goliat ya nunhiglay takutda.

Hay Nangngolan David Hi Nun'angitan Goliat

¹² Hi David ya imbabalen nimpen nan i Eprata an hi Jesse hi ad Bethlehem hidih ad Judah. Ya hi Jesse ya waluda nimpey imbabalenan linala'i. Ya amamma mo tuwalih din numpatulan Saul.

¹³ Ya nadan tulun namangpangullun imbabalenan linala'i an nihipun hinan panguluwan an hi Eliab ya hi Abinadab ya hi Saman ya niddumdah nadan tindalun Saul an e mangubat hinadan i Pilistia. ¹⁴ Ya hi David an uddiyan ¹⁵ ya wadah awadan Saul mu wa'e on immanamut hi ad Bethlehem ta ena paptoman nadan kalneron amana.

¹⁶ Ya abigabigat hinan mawi"it ya hinan himbatangan on mun'angit nan i Pilistia an hi Goliat hinadan tinanud Israel. Ta napat (40) di algo an inangi'angitna dida.

¹⁷ Ya i han hin'algo ya inalin Jesse i David di, Alam tun ohay langgut an nahanglag an barley* ya tun himpulun (10) tinapay ya inawigingmun inyeh kampun nadan i'ibam. ¹⁸ Pi'yalam tudan himpulun (10) naputuputul an maphod an makan an gatas di niyamma ta idatmuh nan opisyal di hinlibun (1,000) tindalu. Ya ta

* **17:17** 17:17 Nan barley ya ay pageh tun boble ta'u an kittang di numpahhiwandah nan wit mu nalaklakay nginana mu nan wit ta hiya nan hiyay anon nadan nawotwot.

padutu'am damdama hi'on nganney a'at nadan i'ibam.

¹⁹ Te nadan tulun imbabalen Jesse ya nadan udum an titindalu ya niddumda i Saul hinan nundotal hi ad Elah an mi'gubatdah nadan i Pilistia.

²⁰ Ta nabigat i diyen nawnawi"it ot bumangon hi David ot ena ipa'adug nadan kalneroda ot alana nadan makan ot umen inunudna nan imbagan amana. Ya hidin dimmatong hinan nungkampuwan nadan i'ibana ya hiyah mangeda an e mundadaan an mi'gubat ta ahitutukukda. ²¹ Ta nalinlinyada nadan i Pilistia ya nadan tinanud Israel an nunhahangngabanda. ²² Ot ibatin David nadan makan hinan mumpapto' hinadan usal di tindalu ot tagtagonah awadan nadan nalinlinya an tindalu ot ena tigon nadan i'ibana ot mahmahanay a'atda. ²³ Ya hidin mi'hapihhapit hinadan i'ibana ya nahanawwang bo nan natulid an tindalun di i Pilistia an hi Goliat an i Gat ta mun'angit boh nadan tinanud Israel. Ya dingngol David hidiye. ²⁴ Ta hidin tinigon nadan tinanud Israel hi Goliat ya logmonday butik te nunhiglay takutda.

²⁵ Ta nadan tindalun di tinanud Israel ya analyonday, Anakkaya nayya han ongnga'ongngal an tagun umangi'angit hi abigabigat i dita'u. On dingngolyu nan inalin nan patul ta'u hi midat hinan mamaten diyen tagu? Midattan anu hi ongal an kinadangyan ya ahawaonay ohah nadan imbabalena. Ya adi mumbayad nan familyanah buwis.

²⁶ Ya mummahmah David hinadan tindalun nihaggon i hiya an alyonay, Nganne anuy midat hi gunggunan nan mamaten diyen ongal an tagu ta ma"i'd ha e umangi'angit i dita'un tinanud Israel? Te undan nganne ihyah naen mungngohen Apu Dios an i Pilistia ta ena angi'angiton nadan tindalun nan wadawada an Dios?

²⁷ Ot ibagadan hiya nan gunggunan nan tagun mamate i Goliat.

²⁸ Ya hidin dingngol nan panguluwan an hi ibbana an hi Eliab an mi'hapihhapit hinadan udum an tindalu ya nangimbobohol ot ihingalnah David an alyonay, Tanganu on'a tuwali immalihtu? Ta nganney mangipapto' hinadan oh'ohhan kalnero ta'u? Innila' ot adi maphod nan ninomnommu an immali'ahtu ta e'a mummangmangmang hitun gubat ya ammunna.

²⁹ Ya alyon David di, Undan nganney inat'u? Undan adi mabalin an mummahmaha'? ³⁰ Ot taynan David hi ibbana ot e mummahmah boh nadan udum ya numpappadung di nambalda.

³¹ Ya na'awatanday pinhod David ot eda ibagan Saul. Ot ipa'ayag Saul hi David.

³² Ta hidin immeh David hi awadan Saul ot alyonay, Apu patul, adi'a minomnoman an gapu ituwen i Pilistia ta ha"on an baalmu di e mangubat i hiya.

³³ Mu alyon Saul i David di, He"a ya unga'a ni' ot adim abalanan hinaen i Pilistia te hiya ya impa'inghanay gubat te nihipun tuwalih a'ungana ya e ni'gubagubat.

³⁴ Mu adi manghop hi David an alyonay, Ha"on an baalmu ya impanapto"u nadan kalneron ama ya wa'et waday tinigo' hi layon onu nadan

atatakut an animal an ma'alih bear an inye"enay ohah nadan kalnero ³⁵ on numpudug'u on pinloh'u nan inhakmalnan kalnero. Ya wa'e ta eya' kalaton on inodna"ot di pangalna on numpaluwa' ta mate. ³⁶ Ha'on an baalmu ya pinatepate' di layon ya bear. Ot namama mo i naen mungngohen Apu Dios an i Pilistia an ngohayona nadan tindalun nan wadawada an Dios. ³⁷ Ot hi Apu Dios an nangihwang i ha'on i dadiyen atatakut an animal ya hiya boy mangihwang i ha'on i naen i Pilistia.

Ta lo'tat ya initbal Saul an alyonay, Ot ta'omman mo ya imme'a. Ot hanat hi Apu Dios di bumoddang i he"a.

³⁸ Ot idat Saul nan lubung di e mi'gubat i David. Ot idatna bo han helmet an gumo' ya nan gumo' an milubung. ³⁹ Ot ihikot David nan ispadana hinan gumo' an inlubungna ta li'naona hi'on nganney a'atna te ma"i ni' ha pinatnanah athidi. Mu hidin ena ida"ang ya adi pa'addallan te midamotan. Ot alyonan Saul di, Mahahinu tee te ma"i ha pinatna' ni' hi athitu.

Ot aanona dadiyen namin hi adolna. ⁴⁰ Ot alanaot nan hu"ud di mumpapto' hi kalnero ya nan bingngibingna ot umen e mi'dammu. Ta nundagguh nan wa"el ot alanay liman mad-madanggin batu ot taluwanona. Ot mangan ena damuwon hi Goliat an indadaana nimpe nan bingngibingna.

Hay Numpattayan Da David I Goliat

⁴¹ Hi Goliat ya tuwe damdaman impangulun nan mangmangdon hi hapiyona. ⁴² Mu hidin

tinigonah David an mahdol di adolna ya maphod di tigona an unga ot pumpihulna ⁴³ an alyonay, Undan kahuwa' ta ha hu"ud di usalom an mi'patten ha'on? Ot pun'ibaganah nadan diosna ta idutandah David. ⁴⁴ Ya alyona boy, Ma'a ta ipa'an'uy adolmuh nadan hamuti ya nadan animal.

⁴⁵ Ya tinumkuk damdamah David ot alyonay, Ta'on on waday ispadam ya gombang an pahulmu ya nat'on bo nan ongal an pahulmu ta usalom an mamaten ha'on mu nan ongal di abalinanan Dios an un'unudon nadan tindalumin tinanud Israel an nginhem di bumoddang i ha'on. ⁴⁶ Ot ad uwani ya ipa'abak da'an Apu Dios te patayon da'an ha'on ya pinutul'uy ulum. Ya impa'an'uy adolmu ya nadan ibbam an titindalun i Pilistia hinadan hamuti ya nadan animal ta panginnilaan di an namin an tataguh abobboble an wadah Apu Dios an mangihwang i da'min tinanud Israel. ⁴⁷ Ya ta panginnilaan bon nadan ibba' an wahtun na'amung hi ad uwani an adi mahapul Apu Dios di pahul ya ispada an mangihwang i da'min tataguna. Hiya ya pangabakon da'mi ya impa'abak da'yu.

⁴⁸ Ta hidin mun'ihaggon hi Goliat ya tinagtag damdaman David ta ena damuwon. ⁴⁹ Ot hongwonay taluwana ot alana han batu ot bingngibingonah Goliat. Ya nipto' hi uluna ot umed dalam nan batu ta natukkad ot munlu'bub.

⁵⁰ Ta inabak David hidiyen i Pilistia an hay bingngibing ya han batuy namatena an ta'on on ma'id ha inodnanah ispada. ⁵¹ Ot tagtagon mohpen David ot umeh awadan Goliat ot ena

huknuton nan ispadana ot putulonay uluna. Ta hidin tinigon nadan i Pilistia an nate nan natulid an tindaluda ya nunligguhda ot logmonday butik.

⁵² Ta nadan tindalun di i Israel ya i Judah ya ahitutukukdan pumpudugda nadan i Pilistia ta ingganah ad Gat ya nan geyt hi ad Ekron. Ta niwakatday nun'a'ateh nan awon an nihipun hi ad Saaraim ta ingganah ad Gat ya hi ad Ekron. ⁵³ Ya hidin numbangngadda an e namudupudug hinadan i Pilistia ot eda pun'alan namin nadan pinhoddah nan kampun nadan i Pilistia. ⁵⁴ Ot alan David nan ulun Goliat ot iyenah ad Jerusalem mu nada'en almasna ya inalana ot iyenah nan allungna.

⁵⁵ Hidin minangmang Saul nan inat David i Goliat ya minahmahanah nan nabaktun opisyal di tindaluna an hi Abner an alyonay, Nganney nangimbabale i diyen unga? Ya alyon Abner di, Agge' attog innila apu patul.

⁵⁶ Ot alyon Saul i hiyay, Em mahmahan hi'on nganney nangimbabale i naen unga.

⁵⁷ Ta hidin numbangngad hi David hinan nungkampuwanda an inodnana nan ulun Goliat ot e damuwon Abner ot iyenah awadan Saul.

⁵⁸ Ya alyon Saul i hiyay, Nganney nangimbabalen he"a?

Ya alyon David di, Ha'on nan imbabalen nan baalmu an hi Jesse hi ad Bethlehem.

18

Hay Nhipunan Di Nunggayyuman Da David I Jonathan

¹ Ta nalpah an nunhapit da David i Saul ya nan imbabalen Saul an hi Jonathan ya pinpinhodnah David an umat hi naminhodnah adolna ta nawaday nahamad di nunggayyumanda. ² Ta nihipun hi nunhapitan da Saul i David ya agge impa'anamut Saul hi David. ³ Ya gapuh naminhod Jonathan i David ya insapatana an munggayumdah inggana. ⁴ Ot aanona nan lubungna an lubung di imbabalen di patul ot idatna i David. Ya ta'on on nan gumo' an lubung di mi'gubat ya nan ispadana ya panana ya balikisna.

⁵ Ya hi Saul ya numbalinonah David hi opisyal nadan tindalu te an namin nan gubat an nangituda'an Saul i hiya on nangabakda. Ya ma"amlong nadan tindalu hi numbalinan David hi opisyalda.

Hay Himmihiwawan Saul I David

⁶ Hidin pinaten David hi Goliat ot umanamutda ya e dinamun nadan binabai an nun'alpuh nadan boblen di tinanud Israel nan patul an hi Saul an ahikakantada ya ahitatayoda an pun'ipagangohda nadan tamburin ya lira. ⁷ Ya hay itayottayoda ya ikankantada ya alyonday, Hi Saul ya pinatenay linibuh nadan binuhul ta'u mu hi David ya napulu on napuluy libuy pinatena.

⁸ Ya hidin dingngol Saul hidiye ya bimmungot te mahkit hi nomnomna. Ta hi nomnomna ya alyonay, Alyon nadan tataguy linibu ya ammunay pinate' hinadan binuhul ta'u ya hi David e ya napulu on napuluy libu. Ot lo'tat mo ya hiyay

numbalinondah patul. ⁹ Ta nihipun i diye ya hahalipatan Saul hi David.

¹⁰ Ta nabiggat i diye ya na'ibaga bon immen Saul nan adi maphod an espiritun intuda' Apu Dios an manattatakut i hiya ta tumukutukuk hi balena. Ya impagangoh David nan harp an hidiye nan unggana aton hi abigabigat yaden inodnan Saul nan pahulna. ¹¹ Ya alinah on ginayangnah David te pohdonan mipahok hinan dingding. Ta pidwanah nangatanahdi mu ingkiwwangan David.

¹² Ta namamay takut Saul i David te inilanan inwalong Apu Dios hiya ta hi David moy bodboddangana. ¹³ Ot ipa'aan Saul hi David te adina mo ahan pohdon an tigon ot pumbalinonah opisyal di hinlibun (1,000) tindalu ta eda ni'gubagubat. ¹⁴ Ya an namin nadan eda ni'gubatan ya nangabakda te hi Apu Dios di namodboddang i dida. ¹⁵ Ya hidin tinigon Saul an nangaba'abakda ya namamay takutnan David. ¹⁶ Mu an namin nadan tinanud Israel ya na'appinhoddah David te hiyay mangipangpanguluh nadan tindaluda.

Hay Nangipa'ahawaan Saul Hinan Imbabalena An Hi Mikal I David

¹⁷ Han ohan algo ya alyon Saul i David di, Ni-nomnom'u an ipa'ahawa i he"an nan panguluwan an imbabale' an babai an hi Merab. Mu mahapul an munhilbi'a i ha"on ya ipatigom an natulid'a ya na'na'unnud'a an tindalu. Hay pangipatigam ya nan em pi'gubagubatan ta ita'dogmuh Apu Dios.

Athidiy ninomnom Saul an aton ta alina ya nadan i Pilistia di mamaten David an bokon hiya.

¹⁸ Mu alyon David di, Undan ihya mabalin ha athina te undan ihya nganneya' an tagu? Ya undan ihya nganney niyatan nan pu'un an nalpuwa' hinadan tinanud Israel ta eya' apuwon i he"a an patul? ¹⁹ Mu hidin nadatngan nan algon pun'ahawaan da Merab i David ya impa'ahawannot Saul hi Merab i Adriel an i Meholah.

²⁰ Mu nan ohan imbabalen Saul an hi Mikal ya na'appinhodnah David. Ta hidin imbagada i Saul ya mun'am'amlong. ²¹ Ot alyona boh nomnomnay, Ipa'ahawa' hi Mikal i David ta hiyay usalo' an munha'ul i David. Ot alina mahan ya hituwey pamatayan nadan i Pilistia i hiya. Ot ihaphapitana boh David an alyonay, Aduwani mo tatawway pangapuwa' i he"a.

²² Ot ibagan Saul hinadan ba'baalona ta eda ihaphapitan hi David an ma"i'd ha udum hi nanginnila. Ta hay eda ibaga i David ya alyon-day, Innilam an mun'am'amlong nan patul i he"a ya ta'on on da'mi ya pohpohdon da'a. Ot hiya nan abulutom ta apuwon da'ah nan patul.

²³ Ta immeda ot eda ibaga nan inalin Saul mu alyon David i diday, Undan ihya laklaka"onyuy mi'yapuh patul? Ha'on ya nawotwota' ya adiya' attog ma'al'ali an tagu.

²⁴ Ta immeda ot eda ibagan Saul hidiyen inalin David. ²⁵ Ya alyon Saul di, Eyu ibagan hiya an adiya' mumbagah ongal an bayad nan imbabale' an ahawaona mu hay ibaga' ya abuh ya nan up'up di pungkugitana hinadan patayona

an hingгахut (100) an i Pilistia an binuhul'u. Manu'e athidiy inalin Saul an aton David ya hay ninomnomna ya hi David di patayonda.

²⁶ Hidin imbagan nadan ap'apun munhilbih nan patul i David nan imbagan Saul ya im-mamlong hi David an apuwon nan patul. Ta agge ni' nadatngan nan imbagan nan patul ²⁷ ya imme an nun'ibbana nadan tindaluna. Ot patayonday duway gahut (200) an i Pilistia ot alandan namin nadan up'up di kinugitdan pinateda ot iyen David i Saul ta wan apuwon nan patul. Ot ipa'ahawana moh Mikal i David. ²⁸ Mu hidin matigon Saul an hi Apu Dios di bumodboddang i David ya na'appinhod bo udot nan imbabalena ²⁹ ya namamay takutnan David. Ta ninaynayun an numbalin hi Saul hi binuhul David. ³⁰ Ya wa'e on e ginubat nadan ap'apun di i Pilistia nadan tinanud Israel ya dakdakkol di nangabakan David mu nadan udum an opisyal nadan tindalun Saul. Ta nundongol di ngadan David hi abobboble.

19

Hay Namatnaan Saul An Mamate I David

¹ Hi Saul ya inalinah nan imbabalena an hi Jonathan ya nadan udum an ap'apu an munhilbih nan patul ta patayondah David. Mu hi Jonathan ya nahamad di naminhodna i David ² ta ena imba"ag i David nan ninomnom amana. Hay inalina i David ya alyonay, Halipodpodommot te pohdon da'an ipapate i ama. Ta hiya nan hi bigat hinan mawi"it ya e'a

nipa"eh nan puntanoman. ³ Ta ahi' ayagan hi ama ta umali amih nan way awadam ta he"ay haphapitonmi ta innilao' di wadah nomnomna ya ahi' ipa'innilan he"a. ⁴ Ta hidin nawi"it ot umeda Jonathan i amanah nan puntanoman. Ot ipanomnom Jonathan nadan maphod an ina'inat David i hiya. Ot alyonay, Tanganu mahan apu patul on pohdom an patayon hi David yaden ma"id ha inatnah adi maphod i he"a? Undan bokon ongal an boddang i he"a nadan dakol an ina'inatna? ⁵ Ya undan lininglingmu nan inatnan nangihulug hi nitaguwana hi namatayanan Goliat ot pangabakon dita'un tinanud Israel i Apu Dios? He"a ya tinigom hidiyen na'at ot mun'am'amlong'a. Mu nganne ahan di gapuna ta pohdom an ipapate nan ma"id ha bahulna an hi David?

⁶ Ta nihapitan hi Saul ot alyonay, Isapata' hinan wadawada an Dios an adi' mo ipapateh David.

⁷ Ta hidin immeh amana ot ayagan Jonathan hi David ot ibaganaan hiya nan nunhapitandan amana. Ot mun'uyyugda ot umedah awadan Saul ta nanongnan nunhilbihdi hi David an umat handi.

Hay Namoddangan Mikal I David Ta Binumtik

⁸ Indani ya nunggugubat bo nadan i Pilistia ya nadan tinanud Israel. Ta impangulun David nadan tindaluna ot eda gubaton nadan i Pilistia ot pumpateda dida ya binumtik nadan udum.

⁹ Ya han hin'algo ya niddum bo i Saul nan adi maphod an espiritu an nalpu i Apu Dios. Ta um'umbun hi Saul hi baleda an inodnanay

pahulna yaden pagpagangngohon David nan harp. ¹⁰ Ya namaag ya inggayangna nan pahul i David te pohdonan mipahok di ulun David hinan dingding mu ingkiwwangana ta nan dingding di nipato'an nan pahul. Ot bumtik hi David.

¹¹ Ya i diyen nahdom ya intuda' Saul di immeb balen da David ta eda botbotta"on ya pinatedah nan mawi"it. Mu hi Mikal ya alyonan David di, Bumtik'ah ad uwanin nahdom te hi bigat ya patayon da'an dida. ¹² Ta binoddanganah David ot bumtik an ini'wanah nan tawa. ¹³ Ya hidin binumtik hi David ot alan Mikal han tinagtaggu ot ipalo'nah nan alo'an David ot ulohana. Ya hay iniphodnah ulun diye ya han nalibbutan hi up'up di gulding an nunnanong di dutdutna.

¹⁴ Ta hidin dimmatongda nadan hinnag Saul an e mangalan David ya alyon Mikal i dida di mundogoh hi ahawana. ¹⁵ Ta eda imbaga i Saul hidiye mu impabangngadna dida an alyonay, Eyu iyattang hinan nalo'ana ya inyaliyuhtu ta ha"on di mamaten hiya.

¹⁶ Ta immeda nadan intuda'na mu hay tinigoda ya han tinagtaggun nalo' hinan kama an hay uluna ya nalibbutan hi up'up di gulding an nunnanong di dutdutna. Ta eda imbaga i Saul hidiyen tinigoda.

¹⁷ Ot ipa'ayag Saul hi Mikal ot alyonan hiyay, Tanganu ona' hina'ul i he"a ta impabtikmu nan binuhul'u?

Ya alyon Mikal di, Binoddanga' te adi"e ya patayona'.

Hay Namoddangan Samuel I David Ta Binumtik

¹⁸ Hidin binumtik hi David ya inipluynah ad Ramah hi awadan Samuel. Ot ibaganan namin nan ina'inat Saul i hiya. Ot i'uyug Samuel hi David ot umedah ad Nayot ot miha"addahdi. ¹⁹ Ya waday nangibagaan Saul an wahdih David hi ad Nayot hi ad Ramah. ²⁰ Ot honagonay titindalun e maniliw i hiya. Mu hidin dimmatongda ya tinigoda han na'amung an propeta an ahitatayoda ya ahitutukukdah amlongda ya wahdih Samuel an hiya nan mangipangpangulun dida. Ya indat nan Espiritun Apu Dios di abalinan dadiyen titindalun Saul ta niddumda i dadiye an ahitatayo ya ahitutukuk hi amlongda. ²¹ Ya dingngol Saul hidiyen na'at ot honagona boy udum an titindalu mu ta'on on dida ya niddumda bo damdama i dadiye an ahitatayo ya ahitutukuk hi amlongda an umat hinadan namangulun hin-nagna. Ya impitluna bon nannag hi titindaluna mu athidi boy na'at i dida. ²² Ta lo'tat ya nakak mo ahan hi Saul ot umeh ad Ramah. Ta hidin dimmatong hinan ongal an obob hi ad Seku ot mahmahanay awadan da David i Samuel ya wada han nangali an alyonay, Umman wahdidah ad Nayot hi ad Ramah.

²³ Ot ipluynahdi. Mu hidih nan awon ya indat nan Espiritun Apu Dios di abalinana ta mangmangnge on manmannayo on muntukuk hi amlongna ta inggana ot dumatong hi ad Nayot. ²⁴ Ot aanonay lubungna an lubung di patul ot inayayunan manayo on muntukuk hidih awadan Samuel. Ot inayuna bon munlu'bub hi ohay algo

ya ohay hilong. Ta hiya nan alyon nadan tataguy, Undan ta'on on hi Saul ya numbalin hi propeta?

20

Nan Nahamad An Nunggayyuman Da Jonathan I David

¹ Hi David ya binumtik bo an nalpuh ad Nayot hi ad Ramah ot umeh awadan Jonathan. Ot alyonan hiyay, Undan nganne ahan di numbahula' i amam ta pinhodnan patayona'?

² Ya alyon Jonathan di, Nomnomnomom an adi'a mate. Te an namin di ninomnom ama an kittang onu onngal ya ibagana i ha'on on ahina aton. Ya ma'id ha imbaganah athinah atonan he"a.

³ Mu alyon David di, Hi amam ya innilana an nahamad di nunggayyumanta ya adina pohdon an mahakitan'ah nan atona. Ot ibaga' tee i he"a ya hi Apu Dios an wadawadah inggana an na'omtang ya abuh han pi'taguwa'.

⁴ Ya alyon Jonathan i David di, Ot kumpulnay pohdom an ato' ya ato'.

⁵ Ya alyon David di, Nomnomnomom an hi bigat ya hidiye nan ngilin di nakayangan nan bulan ot mahapul an mi"ana' hinan patul. Mu iyabulutmu ni' ta eya' mipa"eh nan puntanoman ta ingganah ohhandih mahdom. ⁶ Ya mahmahana'e i amam ya alyom di, Umman eh'a imbaganana i ha'on hi'on mabalin an ma'anne ni' hi baledah ad Bethlehem te nadatngan nan tinawon an ungganda a'amungan an himpamu'un ta waday i'nongda i Apu Dios. ⁷ Ta adi'e bumungot ya ma'id ha atonan ha'on an baalna hi adi

maphod. Mu bumungot'e tuwali ya hidiyey atiganan pinhodnan patayona'. ⁸ Ta hiya nan hom'ona' bahan i he"a an gapuh nan insapatata i Apu Dios. Mu numbahula"e ya pinateya' ot udot i he"a ta adi gahin di iyeya' i amam ta hiyay mamaten ha"on.

⁹ Ya alyon Jonathan di, Adi mahan mabalin an ato' ha athina. Te undan adi' ipa'innilan he"a hi'on ilmu' an pohdon da'an patayon i ama?

¹⁰ Ya alyon David di, Undan ihya nganney atom an mangipa'innilan ha"on an ma'abbungot hi amam?

¹¹ Ta inawit Jonathan hi David ot umedan duwah nan puntanoman. ¹² Ot alyon Jonathan i David di, Hi Apu Dios an unudon ta'un tinanud Israel di tistiguta. Ta hi bigat onu hi ohhandi hinan athitu ya mi'hapita' i ama ta innilao' nan pinhodnan aton. Ot nomnomnomom an maphod'ey ibagana ya ipa'innila' i he"a. ¹³ Mu adi'e tuwali maphod di ninomnomnan aton i he"a ya hi Apu Dios di mundusan ha"on hi'on adi' ipa'innila i he"a ya ahi da'a impabtik ta wan ma"i'd ha ma'at i he"a. Ot hanat hi Apu Dios di nanongnan bumoddang i he"a an umat hi namoddangnan ama. ¹⁴ Mu hanat wan adi maluman di pamhodmu i ha"on an umat hinan pamhod Apu Dios ta wan adiya' ipapate. ¹⁵ Ya hanat ta'on on nan pamilya' ya nanongna damdamay pamhodmu i dida. Ya wa'et pangabakon da'an Apu Dios hinadan binuhulmuh abobboble ta ma"i'd ha mabati ¹⁶ ya hanat adim damdama ibahho nan insapatata i

Apu Dios. Mu wa'e ta ibahhom nan insapatata ya hanat hi Apu Dios di ukod an mundusa i he"a.

¹⁷ Ot punsapataon bon Jonathan hi David an gapuh pamhodnan hiya. Te pohpohdonah David an umat hi naminhodnah adolna. ¹⁸ Ya alyon Jonathan i David di, Hi bigat an ngilin di nakayangan nan bulan ya innilaonday ama"idmu te ma"id'ah nan umbunam. ¹⁹ Ot hi ohhandih nan tuwen mahdom ya inawigingmu ta e'a mipa"eh din nipa"ayam ni' hinan awadan di na'amung an batu. ²⁰ Ta umaliya' ya inlad'u nan pana' hi mumpitlu hi way awadam an paddungnay waha panao' hidi. ²¹ Ot nomnomnomom an honago' ha unga ta umali ta hama'ona nadan nipana. Ya wa'e ta initkuk'u an alyo' i hiya di, Hama'om nadan nipana hi nangappit hi awadam ya inalam. Athidi'ey imbaga' ya innilam mo an ma"id ha mabalin hi ma'at i he"a ya himmawwang'a. ²² Mu alyo"e i hiya di, Tigom te nadaggahda nadan nipana ya mahapul an bumtik'a te athidiy pinhod Apu Dios an ma'at. ²³ Mu na'en nunhapitanta ya nomnomnomom an hi Apu Dios di tistiguta hi inggana.

²⁴ Ta inunud David nan imbagan Jonathan ot e mipa"e. Ta hidin nadatngan nan ngilin di nakayangan nan bulan ot e mangan da Saul. ²⁵ Ta inumbun hi Saul hinan unggana ubunan hinan way dingding an hinangngabnah Jonathan ya hi Abner di nipaldang i hiya. Mu ma"id ha inumbun hinan ubunan David. ²⁶ Mu dindinnongan hi Saul i diyen algo te hay wah nomnomna ya alinaot ya waday inat David ta adi mibilang hi nalinis ta adi mabalin an e mi"an hidi. ²⁷ Mu

hidin nabiggat an eda bo mangan ya ma"ið boh David hinan ubunana. Ta hiya nan mahmahan Saul i Jonathan an alyonay, On dana mahan di immayan David ta ingganah ad uwani ya ma"ið?

²⁸ Ya alyon Jonathan di, Umman imbagana eh'a i ha"on hi'on mabalin an ma'anne ni' hi baledah ad Bethlehem ²⁹ an alyonay, Daan mo bahan ta umanamuta' ni' te nadatngan nan tinawon an ugganmi a'amungan an himpamu'un ta waday i'nongmi i Apu Dios. Te impaad nadan i'iba' an mahapul an wahdiya'. Ot maphod'ey punnomnommu i ha"on ya iyabulutmuh umaya' ta e' tigon dida. Ta hiyah diyey gapunah ama"iðnahtu.

³⁰ Ya hidin dingngolna nan imbagan Jonathan ya nangimbubbungot i hiyan alyonay, Undan nganne mahan di bainmuh nan hi inam an nangimbabalen he"a. Alyom nin on agge' inila an pa'ahhandiyam nan imbabalen Jesse. ³¹ Undan aggem innila an nanongna'e an mataguh David ya bokon he"ay mumpatul? Ta hiya nan eka ta em hama'on ya inyalim hitu te mahapul an mipapate.

³² Ya alyon Jonathan di, Undan nganne peman eh'ay bahulna ta pinhodmun patayon? ³³ Mu gapuh bungot Saul ya inggayangna nan pahulna i Jonathan. Ta hidiyey nanginnilaan Jonathan an immannung an pinhod amanan patayon hi David. ³⁴ Ta nunhiglay bohól Jonathan i amana ot umaan hidih nan pangananda. Ta i diyen mi'adwah algon di ngilin di nakayangan nan bulan ya agge nangnangngan an gapuh hakit di

nomnomna an gapuh i diyen pangat amana i David.

³⁵ Hidin nabiggat i diyen nawi"it ot umeh Jonathan hinan nipa"ayan David ta muntiggawandahdi te hidiyey nunhapitanda ta in'uyugna han unga. ³⁶ Ot alyonah nan unga di, Tagtagom ta em alan nadan ipana'. Ta hidin tinagtag nan unga ya inladna nan panana ta nala"uhan di awadan David. ³⁷ Ya hidin nipto' nan unga hinan way niknaan nan nipana ya tinumkuk hi Jonathan an alyonay, Undan agge da'a lina"uhan hinan nipana. ³⁸ Awigingom an mange ta em alan.

Ta e inalan nan unga nan nipana ot iyena i Jonathan. ³⁹ Mu nan unga ya aggena innila nan ma'ma'at an ammuna da David i Jonathan an nanginnila. ⁴⁰ Ot idat Jonathan nan pananah nan unga ot pa'anamutona.

⁴¹ Ta hidin imme mo nan unga ya bimmudduh hi David hinan nipa"ayana ot mundu"un an impitlunan inda"om di angahnah nan luta hi hinanggab Jonathan. Ot mun'awwalanda ot kumgadan duwa an namama i David. ⁴² Ot alyon Jonathan di, Mahapul mo attog an ume'a. Hanat malinggop'ah nan umayam. Ta'omman ot dingngol Apu Dios nan insapatata ta hiyay ukod i dita ya nadan tanudanta ta wan nan insapatata an nunggayyumanta ya minaynayun hi inggana.

Ot makak hi David yaden mumbanggad hi Jonathan hi boble.

Hay Binumtikan David

¹ Hi David ya imneh awadan nan padi an hi Ahimelek hi ad Nob. Ta munggayonggong hi Ahimelek hi takutnah din ena damuwon hi David. Ot alyonan David di, Tanganu on'a ohan immali an ma"i'd ha nun'ibbam?

² Ya inalin David di, Hinnaga' otheadih nan patul mu alyonay adi' ipa'in'innila nan gapunah nannagana i ha"on. Ya nada'en tindalu' ya imbaga' i dida nan pundadammuwanmi.

³ Indani ya mumbagah makan an alyonay, Iyalim ni' ha limah tinapay onu kumpulan makan an wahna.

⁴ Mu alyon nan padiy, Ma"i'd attog ha tinapay hitu an ammuna nan tinapay an nidawat i Apu Dios. Mu hay mabalin hi mangan ituwe ya nadan agge nangilo' hi ahawada onu nganneh diyen babai.

⁵ Ya alyon David di, Ta'omman ot umman adi ami tuwali uggan mi'ilo' hinadan ahawami hi'on waday pangayanmi. Ya umman ta'on eh'ah on nganneh diyen mahapul an umayanmi ya adi ami mi'ilo' hi ahawami ot namama moh ad uwani. ⁶ Ot idatna mo nadan tinapay an na'alah nan lamehaan an iha"adan di midawat i Apu Dios te hiyah hinukkatanah nan hiyah nalutu an tinapay.

⁷ Ya nipaddih an wahdi hi Doeg an i Edom an ap'apun di mumpapto' hi kalneron Saul te waday ini'nongnan Apu Dios hidi.

⁸ Indani ya alyon David i Ahimelek di, On wahna ha ispadam onu pahulmu ta usalo' ni'? Te ma"i'd tee ha inodna' hi almas'u te ona' nunhonan hinan patul hi nannaganan ha"on.

⁹ Ya alyon nan padi di, Wahna nan ispadan nan i Pilistia an hi Goliat an pinatem hinan nundotal hi ad Elah. Ot wahna an nalibbutan hi luput hi indoggan nan ephod. Ot mahapulmu'e ya inalam te ammunah naen wada.

Ya alyon David di, Umman hiyah naey ap'aphodan an ispada. Ot iyalim mo ta ala'.

Hay Immayan David Hi Ad Gat

¹⁰ Ta i diye damdaman algo an binumtikan David hi nalpuwanah awadan Saul di immayana hi awadan Akis an patul hi ad Gat. ¹¹ Mu alyon nadan ap'apuhdi i Akis di, Undan bokon hituwe nan hi David an patul nadan tinanud Israel. Ot ten hiya nan ikankantaanda on nannannayoda an alyonday, Pinaten Saul di linibu mu hi David ya napulu on napuluy libu.

¹² Ya hidin dingngol David hidiye ya nunhiglay takutnah nan patul an hi Akis. ¹³ Ta namaaggot himbongbongangngona hi'on waday manman-nigo i hiya. On linggomnay tudo' hinadan geyt i diyen boble on inattanan impa'ayuy angiw nah balbasna.

¹⁴ Ya alyon Akis hinadan ap'apun munhilbin hiya di, Undan adiyu tigon an nabongang? Ya tanganu onyu iyalin ha'on ha athina? ¹⁵ Undan kulang tudan nun'abobongang an i wahtu ta e ayu bo mangiyalihtu i ha nabongang? Adiyundi pun'iyalih tun bale' ha nabongang.

22

Hay E Nipa"ayan David Hi Ad Adullam

¹ Nakak hi David hi ad Gat ot bumtik hinan lingab hi ad Adullam. Ta hidin na'innilaan nadan i'ibana ya a'ammodna ya nadan tulang-nay awadana ot umedan namin hidi. ² Ya ni'yeda nadan maligligatan ya nadan nun'agawatan ya nadan immengleh nan ma'ma'at hi num-boblayanda ta hiyay numbalinondah ap'apuda. Ya hay bilang di linala'i ya umeh opat di gahut (400).

³ Ot taynan da David hi ad Adullam ot umedah ad Mispah hi ad Moab. Ot alyon David hinan patul hidi di, On mabalin an umohnongda ni' hitu nadan a'ammod'u ta ingganah innilao' nan pohdon Apu Dios hi ato'? ⁴ Ot taynana dida hi awadan nan patul hi ad Moab ot miha"adda ni' hidi yaden da David e ya eda niha"ad hinan nahamad di hawana.

⁵ Mu imme nan propeta an hi Gad i David ot alyona i hiya di, Adi'a umo'ohnong hitu ta ume ayuh nan numboblayanyun tinanud Judah. Ot ume da David hinan mamuyung hi ad Heret.

⁶ Han hin'algo ya wahdih Saul hinan nabillid hi ad Gibeah an um'umbun hinan pu"un di kayiw an tamaris an inodnana nan pahulna yaden nili'wohdan hiya nadan opisyal di tindaluna. Ya waday nangipa'innila i hiya hinan e nipa"ayan da David hinadan nun'ibbana ⁷ ot alyon Saul hinadan opisyal di tindaluna di, Donglonyuh tuwen ibaga' i da'yu an tinanud Benjamin. Undan nan imbabalen'en Jesse an hi David ya idattan da'yu hi puntanomanyuh makan ya puntanomanyuh greyp? Ya undan pumbalinon da'yun namin hi opisyal di ginahut ya linibun

tindaluna? ⁸ Ya undan hinaey gapunah eyu pi'buhulan i ha"on ta ma'id ha oha i da'yuh nangibaga an bodboddangan nan imbabale' an hi Jonathan hi David ta patayona'?

⁹ Ya hi Doeg an tinanud Edom ya wahdi an ni'ta'ta'dog hinadan opisyal di tindalun Saul. Ot alyonay, Tinigo' nan imbabalen Jesse hi immaliyanah ad Nob hi awadan nan padi an hi Ahimelek an imbabalen Ahitub. ¹⁰ Ot mummahmah Ahimelek i Apu Dios hi'on nganney maphod hi atona. Ot idattanah makan ot idatna bo nan ispadan Goliat an i Pilistia.

Hay Natayan Nadan Padih Ad Nob

¹¹ Impa'ayag Saul hi Ahimelek ya nadan i'ibana ya a'ammodna ya nadan tulangda an padi hi ad Nob ta immedan namin hi awadana. ¹² Ot alyon Saul i Ahimelek di, Donglom tun ibaga'.

Ya alyon Ahimelek di, O, apu patul.

¹³ Ot alyon Saul di, Tanganu onmu binoddangan nan imbabalen Jesse an binuhul'u ta indattam hi makan ya ispada ot mahmaham bo udot i Apu Dios hi'on nganney maphod hi atona. Ta namamay ngohena i ha"on ta eya' bobota'on ta patayona'.

¹⁴ Ya alyon Ahimelek di, Undan nganne hinadan baalmu di umat hinan inapun di patul an hi David di ana'na'unnudna? Ya undan bokon hiyay ap'apun nadan tindalum? Ya an namin nadan tatagum ya ongal di punlispituda i hiya. ¹⁵ Ya undan hidiyen algo di pinghanah nummahmaha' i Apu Dios hi maphod hi atona? Adim bahan aton hinay pangalim i ha"on an

baalmu ya nadan i'iba' ya a'ammod'u ya nadan tulang'u. Te ma'id attog ha innila' i danaen al'alyom.

¹⁶ Mu alyon nan patul di, Adi mibahhoy atayam Ahimelek ya an namin ayuh nadan i'ibam ya a'ammodmu ya nadan tulangmu.

¹⁷ Ot alyon nan patul hinadan guwalyana di, Munligguh ayu'e nee ya numpateyu nadan padin Apu Dios te hi David di binoddanganda. Te ta'on hi inniladan binumtik ya aggeda impa'innilan ha'on. Mu adida pinhod an patayon dadiyen padin Apu Dios.

¹⁸ Ot alyon mon nan patul i Doeg di, Agam'e mo ta he"ay mamaten dida. Ot patayon nan tinanud Edom an hi Doeg nadan papadi. Ta hay pinatena i diyen algo ya nawalut lima (85) an padi an nun'usal hi ephod. ¹⁹ Ya inlagat Saul an e impapaten namin nadan nunhituh ad Nob an boblen dadiyen papadi. Ta ta'on on nadan binabai ya u"unga ya goggolang ya nadan animalda an umat hi baka ya dongki ya kalnero on pinateda.

²⁰ Mu nan apapun Ahitub an hi Abiatar an imbabalen Ahimelek ya binumtik ot umeh awadan da David. ²¹ Ot ipa'innilana i dida nan nangipapatayan Saul hinadan padin Apu Dios. ²² Ot alyon David i Abiatar di, Hidin tinigo' tuwali nan tinanud Edom an hi Doeg hidih awadan Ahimelek ya innila' an iba"agna i Saul an tinigowa' hidi. Ta ha'on mannot tayyay gimmapuh natayan an namin nadan i'ibam ya a'ammodmu ya nadan tulangmu. ²³ Ot umohnong'ahtu ya adi'a tumakut te hi Saul ya

pinhodnan patayon ditan duwa mu wahtu'a'eh tun awada' ya mipapto"a.

23

Hay Nangihwangan David Hinadan I Keilah

¹ Indani ya waday nangipa'innila i David an alyonay, Anakkaya an umman wahdida nadan i Pilistia an gubatondah ad Keilah ta pun'ibtikda nadan ilik hinadan pun'ilikan hidi.

² Ot mahmahan David i Apu Dios hi'on eda gubaton nadan i Pilistia. Ya hay pambal Apu Dios ya umeda ta eda ihwang nadan i Kielah.

³ Mu nadan tatagun David ya alyonday, On ni'mo hitun ad Judah ot tumakut ta'u ya namama mo ahan hi'on ume ta'uh ad Keilah ta nadan tindalun di i Pilistia di e ta'u gubaton.

⁴ Ot mahmahan bon David i Apu Dios ya alyonay, Ume ayu nimpeh ad Kielah ot ipa'abak'un da'yu nadan i Pilistia. ⁵ Ta imme da David ot gubatonda nadan i Pilistia ot pumpateda dida ot pun'aladay bakada. Ta inihwangda nadan i Keilah.

⁶ Ya hi Abiatar an imbabalen Ahimelek ya inodnana nan ephod hidin binumtik ot umeh awadan David.

⁷ Ya dingngol bon Saul an wahdih David hi ad Keilah ot alyonay, Ad uwani moy pangipa'abakan Apu Dios i ha'on i David te immeh nan boble an nahamad di dakig di geytna. ⁸ Ta impa'ayag Saul an namin nadan tindaluna ot umedah ad Keilah ta eda li"ubon hidiyen boble ya dinadagda ya tiniliwdah David ya nadan nun'ibbana.

⁹ Mu na'innilaan David hidiye an ninomnom Saul ot alyona i Abiatar di, Iyalim'ehtu nan ephod. ¹⁰ Ot mundasal hi David an alyonay, Apu Dios an unudonmin tinanud Israel, na'innilaa' nan ninomnom Saul an umalihtuh ad Keilah ta dadagondah tuwen boble an gapun ha"on. ¹¹ On immannung hituwen dingngol'u an umalih Saul hituh ad Keilah? Ya on ipatiliwa' hinadan tataguh tun ad Keilah? Ipa'innilam bahan Apu Dios an unudonmin tinanud Israel hi'on nganney ma'at.

Ya alyon Apu Dios di, O, immannung an umali da Saul hinah ad Keilah.

¹² Ot mahmahan bon David an alyonay, On ipatiliw da'mih tudan tataguh tun ad Keilah i Saul?

Ya alyon Apu Dios di, O ipatiliw da'yu.

¹³ Ta gapu i diye ya tinaynan da David ya nadan nun'ibbana an umeh onom di gahut (600) hi ad Keilah ot eda umanin'innabat. Ya hidin dingngol Saul an tinaynan da David hi ad Keilah ot adida mo inayun an umehdi.

Hay Nangunu'unudan Saul I David

¹⁴ Hi David ya nadan nun'ibbana ya eda nihaha"ad hinadan agge naboblayan an umat hinadan nabillid an nihaggon hi ad Sip. Ya abigabigat on e inunu'unud da Saul dida mu agge inyabulut Apu Dios an akhupanda da David.

¹⁵ Ya hidin wahdi da David hinan agge naboblayan hi ad Hores hidih ad Sip ya na'innilaana an immeh Saul ta ena patayon.

¹⁶ Mu imme nan imbabalena an hi Jonathan ot ena ihaphapitan hi David ta ihamadnay

pundinolna i Apu Dios. ¹⁷ Ta inalinay, Adi'a tumakut ot adi iyabulut Apu Dios an patayon da'an ama. He"ay ahi mumbalin hi patul i dita'un tinanud Israel ya ha"on di mihnod i he"a hinan pun'ap'apuwam. Ta'on on hi ama ya innilana tuwalih tuwe.

¹⁸ Ot isapatada bon Apu Dios an nahamad di punggayyumanda ot ahi umanamut hi Jonathan. Ya hi David e ya immohnong hi ad Hores.

¹⁹ Indani ya wadaday i Sip an immeh awadan Saul hi ad Gibeah ot alyonday, Ipa'innilami i da'yu an wahdi da David an mipa'pa"edah ad Hores hidih nan nabillid an nungngadan hi Hakilah hinan muyyad di ad Jesimon. ²⁰ Ot pohdonyu'e ya immali ayu ta da'miy ukod an maniliw i hiya ya inyalimi i da'yu.

²¹ Ya alyon Saul di, Hanat wagahan da'yu i Apu Dios i naen pangihakityu i ha"on. ²² Ot ume ayu ya inhamadyun mahmahan di awadana ya nan pangapangayana ya hi'on nganney nanigon hiyahdi te hay alyonda i ha"on ya nunnaud an nahalatom hidiyen tagu. ²³ Ta na'innilaanyu'en namin nadan ipapa"ayana ya imbagayu mohpe i ha"on ta mi'yaliya' hi'on wada i diyen boble ta ta'on on'u unu'unudon hi an namin an num-boblayan di tinanudan Judah.

²⁴ Ta namanguluda nadan i Sip an immanamut hi bobleda ot ahi mitnud da Saul. Mu hi David ya nadan ibbana ya wadadah nan agge naboblayan hi ad Maon hinan nundotal hinan arabah an muyyad di ad Jesimon. ²⁵ Ya dingngol David an e hama'on da Saul hiya ot eda mipa"eh nan mabatun agge naboblayan hidi damdama hi ad

Maon. Ya hidin dingngol bon Saul di awadanda ot tundonda bo dida.

²⁶ Ta numbibinahhelda i han nabillid an batu mu hidin awigingon da David ta bumtikda ya niyunud damdama da Saul ta hidin tuwen akhupanda dida ²⁷ ya immali han nangibagan Saul an alyonay, Ma'ayuot ta ume ta'u te umman gubaton nadan i Pilistia di boble ta'u. ²⁸ Ot idinong mon Saul an e mamdug i David ot eda gubaton nadan i Pilistia. Ta hiya nan nangadanan hidiye an edaot pangakhupan i David hi Doplak An Ihwangan. ²⁹ Ot ume da David hinan nahamad an ipa"ayan hi ad Engedi ot hidiy iha"adanda.

24

Hay Agge Namatayan David I Saul

¹ Hidin nibanggad da Saul an e ni'gubat hinadan i Pilistia ya waday nangibagan hiya an alyonay, Umman wahdi da David hinan agge naboblayan hi ad Engedi.

² Ot awiton Saul di tuluy libu (3,000) an nun'alala'ing an titindaluh nadan tinanud Israel ot eda hama'on da David hinadan nun'ibbana hidih nan way mabatu an punhiduman di guld- ing hinan billid.

³ Ta hidin nipto' da Saul i han kulungan di kalnero hinan awon ya wahdi han lingab ot umehdih Saul ta e kumahhilyah. Ya hidih nan huddo' nan lingab ya wahdida David an hidiy nipa"ayanda. ⁴ Ya alyon nadan nun'ibban David i hiya di, Ad uwani mahan di a'atan nan inalin Apu Dios i he"a an pangabakam hinan binuhulmu ta ukod'ah nan pinhodmun aton i

hiya. Ta nun'ul'ullen immeh David ot gogodonay kittang hinan lubung Saul ya aggena inamtan.

⁵ Mu indani damdama ya ma'atuttuyuh David i diyen nangogodana i han kittang hinan lubung Saul ⁶ ot alyonah nadan nun'ibbana di, Adi ahan maphod hituwen inat'uh nan patul. Ya adi mahan iyabulut Apu Dios an ato' ha adi maphod i hiya te hi Apu Dios di namto' i hiya hi patul. ⁷ Ta nihapitan nadan nun'ibbana an adida patayon hi Saul. Indani ya timma'dog hi Saul ot taynana nan lingab.

⁸ Ot ahi humawwang hinan lingab hi David ot tumkuk i Saul an alyonay, Apu patul. Ya hidin nunligguh Saul ya nunyu"ung hi David hi punlispituna i hiya. ⁹ Ot alyonan Saul di, Tanganu onmu mahan dongdonglon nadan tatagu hinan alyonday, Umman pohdon da'an patayon i David? ¹⁰ Nomnomnomom tee hi ad uwani nan inat Apu Dios an nangihwang i he"a hi pamataya"ot i he"a hinan lingab. Alyonda i ha"on di patayon da'a mu agge' inat te alyo' di adi mabalin an ato' ha adi maphod i he"a an patul te hi Apu Dios di namto' i he"a. ¹¹ Ot tigom teen ammod tun inodna' an pangngel di lubungmun ginogod'u. Unhaot pinate da'an ha"on mu agge' nimpe inat. Hituwey mangipa'innila an ma'id ha ninomnom'uh adi maphod an ta'on on eya' anu'anupon i he"a ta patayona'. ¹² Ot hi Apu Dios di nanginnila hi'on nganne i dita di numbahul. Ya hanat hiya boy ukod an mangiballoh i he"ah nan ina'inatmu te ha"on'e ya adi mabalin an ato' di athidin he"a. ¹³ Wada han hapit an alyonday,

Nan tagun adi maphod di pangatna ya atbohndin adi maphod di nomnomna. Ta hiya nan adi ipatnan aton hidin he"a. ¹⁴ Te undan nganneya' ihya apu patul ta eya' unu'unudon i he"a? Ha"on ya ma"id ha hilbi' an paddung'uy naten kahu onu nan na'na"ohha an timol. ¹⁵ Hanat hi Apu Dios di mangitaldong hinan punhumalyaan hi'on nganney numbahul i ditan duwa. Ya hiyay nanginnila ituwen ma'ma'at ta ihwanga' hinan adi maphod an em atom i ha"on.

¹⁶ Hidin imbagan David an namin dadiye ya alyon Saul di, On he"ah nae imbabale' David nan munhapihhapit? Ya mungkoga. ¹⁷ Ot alyona i David di, Abuluto' an nipto' nan inatmu mu nan inat'u. Nan maphod an inatmun ha"on ya adi maphod di impabangngad'un he"a. ¹⁸ Ya tee an ad uwanin algo ya impatigom di maphod i ha"on ta aggeya' pinate an ta'on on inyabulut Apu Dios an patayona' i he"a. ¹⁹ Te onha hay udum ot undan ihya mabalin ta inakhupana'e nan binuhulna ya ipalubusna ta ume an adina patayon? Ot hanat hi Apu Dios di munwagah i he"a hinan maphod an inatmun ha"on hi ad uwani. ²⁰ Ot nomnomnomom an he"ay ahi mumpatul hitun boble ta'un tinanud Israel ya nahamad di pumpatulam hi inggana. ²¹ Mu isapatam bahan i ha"on an ta'on on mateya' ya adim ma"idon nadan holag'u ta adi ahan mapogpog di ngadan'uh nan tinanud ama.

²² Ot munsapatah David an atonah diyen imbagan Saul. Ot umanamut hi Saul mu da David eh nadan nun'ibbana ya numbangngaddah nan

nahamad an ipa"ayanda.

25

Hay Natayan Samuel

¹ Indani ya nateh Samuel ta na'amungdan namin nadan tinanud Israel an nunhiglay eda umukayungan hi natayana. Ot ilubu'dah nan numboblayanah ad Ramah.

Hay Agge Namoddangan Nabal I David

Da David ya immeda boh nan agge naboblayan hi ad Maon. ² Ya wada han kakaddangyanan an tagu an i Maon an waday hinlibun (1,000) guldingna ya tuluy libu (3,000) an kalnerona an pumpukisandah ad Karmel. ³ Hay ngadan diyen tagu ya hi Nabal an nalpuh nan tinanud Kaleb ya nan ahawana ya hi Abigail. Hi Abigail ya apgohan ya nanomnoman an babai mu hi ahawana ya ma'abbungot ya adi maphod di pangatnan tagu.

⁴ Ya han hin'algo ya dingngol David an mumpukis* hi Nabal hi kalnerona. ⁵ Ot ituda'nay himpulu (10) an mumpangilog hinadan nun'ibbana hi ad Karmel ta umedah awadan Nabal ya inapngada. ⁶ Ta alyonda i hiya di, Hanat nanongna an mapmaphod ayu ya malinggop di nunhituwanyu ya an namin nan wada i da'yu. ⁷ Dingngolmi an hi ad uwani nan pumpukisam hinadan kalnerom ya tee an pinaddihmi. Te hidin da'min namin hinadan mumpapto' hi kalnerom hituh ad Karmel ya

* **25:4** 25:4 Hinan pumpukisanda hi kalnero ya mumpahamulda onu munhidada.

aggemi pinaligat dida mu binanoddanganmi dida ta ma"id ha natala' hinadan kalnerom. ⁸ Ot ta'on on mahmaham i dida ot immannung hituwen alyonmi. Ot daan mo bahan ta idattan da'mi hinan mabalin an idatmu i da'min baalmu ya nan imbabalem an hi David te hituwen immaliyanmi ya munhahamul† ayu.

⁹ Ta hidin dimmatong nadan intuda' David ot ibagadan Nabal hidiyen imbagan David ot haddonday pambalna.

¹⁰ Mu alyon Nabal di, On nganne ihyah naen hi David an imbabalen Jesse? Dakol hi ad uwaniy baal an bumtik ta taynanday ud baal i dida. ¹¹ Ya tanganu ihyah ta namaaggon indat'u nan tinapay ya liting ya nan pinalti' an ipihda' hinadan mumpukis hi kalnero' ta idat'u ni' ahan hi tatagu an ma"id ha mapto' hi nalpuwanda?

¹² Ta numbanggad nadan intuda' David ot ibagadan hiya nan inalin Nabal. ¹³ Ot alyon David i dida di, Ihamadyuy hikoty.

Ta inhamaddan inhikot di ispadada ya ta'on on hi David on inhamadnan nunhikot ot ipanguluna nadan opat di gahut (400) an nun'ibbana. Ya im-mohnongday duway gahut (200) ta mun'adugdah nadan gina'uda.

Hay E Nanamuwan Abigail I David

¹⁴ Indani ya waday ohah nadan baal an immen Abigail an ahawan Nabal ot alyonan hiyay, Inoy an umman wadaday intuda' David an nalpudah nan agge naboblasyon ta apngaonda nan ap'apumi mu onnot on impadngolana dida.

† **25:8** 25:8 Hay pangalin di udum hinan munhahamul ya munhida.

15 Ya umman ma"aphod eh'ay inatda i da'mi an agge da'mi pinaligat mu binanoddangan da'mi ta ma"id ha natala' hinadan impanapto'mi an kalnero. 16 Ta imbaliw da'mih nan mapatal ya hinan hilong hinan pumpappapto'anmih nadan kalnero. 17 Ot nomnomom hi'on nganey madadawoh atom te innila' an waday adi maphod an ninomnomdan aton hinan ap'apumi ya an namin an wadah nan nunhituwana. Ya adi mabalin an hiyay pangibagaanmi te adina damdama donglon.

18 Ot pun'idadaan Abigail di duway gahut (200) an tinapay ya duway buhi an bayah ya duway lata an nahanglag an barley ya hinggahut (100) di pulngut an greyp ya duway gahut (200) an tinapay an nadduman hi fig ot ipapaltinay lima an kalnero ot pun'itakkenah‡ nadan dongki. 19 Ot alyonah nadan baalnay, Mamangulu ayu ta mitnuda' i da'yu. Mu hidiyen inatna ya aggena impa'innilah nan ahawana an hi Nabal.

20 Ot mitakkeh Abigail hinan dongki ot mitnud. Mu hidin dimmatong i han nah'ung hinan billid ya inoy an nangimangmangana da David an tuwedan mun'idamun hiya.

21 Mu hi David e ya gapuh bungotna i Nabal ya inalinah adolnay, Ma"id ha hilbin di emi nungguwaguwalyaan hinadan kalneron naen tagu ta ma"id ha natala'. Ya adi maphod di impabangngadnah nan maphod an inatmi i hiya. 22 Hi Apu Dios di mundusa i ha"on hi'on adi' patayon hi Nabal ya an namin an linala'i

‡ 25:18 25:18 Hay pangalin di udum hinan itakke ya ihakay.

an wadah nan nunhituwana ta wan damunah mawi"it ya ma"id ha matagu.

²³ Ta hidin nidadong hi Abigail hi awadan da David ot ma'ibagan mala'ah hinan dongki ot munyu"ung hi hinangngab David ²⁴ ot alyonay, Apu David, ta'on attog on ha"on di pangipam-liwam. Donglom bahan tun ibaga' i he"a ²⁵ ta adim nomnomnomon nan inat nan adi maphod di pangatna an hi Nabal. Te hidiyen tagu ya ma"id ha nomnomna an miyunnudan tuwalih nan ngadana an hay ibalihan nan ngadana ya ma"id ha nomnomna. Mu ha"on'e ya ma"ida' attog hidih din immaliyan nadan intuda'mu. ²⁶ Ya innila' an agge inyabulut Apu Dios an he"ay mangiballoh ta patayom nan binuhulmu. Ot hanat hi Apu Dios an wadawadah inggana di mundusah nadan binuhulmu an umat hinan atonan Nabal. ²⁷ Ot abulutom bahan apu David tun idat'un he"a ya hinadan nun'ibbam. ²⁸ Ya pakawanona' bahan an baalmu hinan numbahula'. Te umannung an he"ay ahi pumpatulon Apu Dios an ta'on on nadan tanudam te he"ay e mi'gubagubat hinadan binuhulna. Ot hanat ma"id ha mihalla hi atom hi ad uwanin atagum. ²⁹ Ya ta'on hi waday umalin mamaten he"a ya hi Apu Dios an unudom di mangibaliw i he"a ta mihwang'a an umat hi pangipapto' di ohan tagu i ha na'ballol an gina'u. Ya nada'e an binuhulmu ya hi Apu Dios di ukod an mamogpog hi nitaguwanda ta umatda i ha batu an nipapan ot mipalhiit. ³⁰ Ta impa'annung'en Apu Dios nan inalina an pumbalinon da'ah patul nadan tinanud Israel ³¹ ya ma"id ha inomnomam hi em

pinate hi ma"i'd ha gapuna onu imballohmu an inat nadan binuhulmu i he"a. Ya wa'e ta winagahan da'a i Apu Dios ya hanat nomnomona' bahan an baalmu.

³² Ya alyon David di, Madayaw hi Apu Dios an unudon ta'un tinanud Israel an nangituda' i he"a ta dinamuwa'. ³³ Ya munhanaa' hinan maphod an punnomnommu ta agge niluh an pimmateya' ta agge' imballoh nan inat nan binuhul'u i ha"on. ³⁴ Te nan Dios an dayawon ta'un tinanud Israel di agge nangiyabulut i ha"on an patayon da'yu. Te onha ta agge'a immal'aliyan an nanamu i ha"on ot wan damunah mun'awiwi"it hi bigat ya natedan namin nadan linala'ih nunhituwanyu an ta'on on hi Nabal.

³⁵ Ot alan David nadan indat Abigail ot alyonay, Hanat mapmaphod hi umanamutam. Ya adi'a minomnoman ot dingngol'u nadan imbagam.

³⁶ Mu hidin immeh Abigail hi awadan Nabal ya wahdih Nabal an numpahamul an paddungnay hamul di patul di inatna. Ta na'abbutong an umamlo'amlong ot pamaag mo ot dindinnongan hi Abigail i diyen nahdom. ³⁷ Ta hidin nawi"it an na'aan di binutong Nabal ot ibagan Abigail nan na'at. Mu hidin dingngol Nabal hidiye ya alinah on adi umuwadi. ³⁸ Ta nala"uy umeh himpuluy (10) algo ya pinogpog Apu Dios di nitaguwana.

³⁹ Ya hidin dingngol David an nateh Nabal ya alyonay, Madayaw hi Apu Dios te hiyay nangiballoh hinan inat Nabal i ha"on ta hiyay nundusa i hiya i diyen adi maphod an inatna. Ta aggena nimpe inyabulut an ato' di adi

maphod. Ot ituda'na han e nangibaga i Abigail ta mun'ahawada.

⁴⁰ Ta immedah ad Karmel nadan intuda' David ot alyondan Abigail di, Intuda' da'mi i David ta awiton da'a ta mun'ahawa ayu.

⁴¹ Ot munyu"ung hi Abigail hi punlispituna i dida ot alyonay, Ha'on ya baala' i hiya ot nundadaana' an munhilbi i hiya. ⁴² Ot ma'ibagan mundadaan ot e mitakkeh nan dongki ta mi'yedah nadan lima an ba'baalonan binabai hinadan intuda' David. Ot mun'ahawada.

⁴³ Hi David ya inahawana tuwali hi Ahinoam an i Jesreel ta duwada moy ahawana. ⁴⁴ Ya hi Mikal e an ahawana hi hopapna ya impa'ahawan amana an hi Saul i Paltiel an imbabalen Lais an i Gallim.

26

Hay Pidwan Di Agge Namatayan David I Saul

¹ Indani ya wadada boy i Sip an imme i Saul hi ad Gibeah ot eda ipa'innila an wahdi da David an mipa'pa"edah nan nabillid an nungngadan hi Hakila an nihaggon hi ad Jesimon.* ² Ta inawiging da Saul an immeh nan agge naboblayan hi ad Sip an in'uyugnay tuluy libu (3,000) an nun'alala'ing an tindalun di tinanud Israel ta eda hama'on da David. ³ Ot mungkampudah nan pingngit di awon hinan nabillid an nungngadan hi Hakilah an nihaggon hi ad Jesimon. Mu da David ya wahdidah nan agge naboblayan. Ya hidin na'innilaan David an tinnud Saul hiyahdi

* **26:1** 26:1 Hituwen ad Jesimon ya agge naboblayan.

⁴ ot ituda'nay e manigo hi'on immannung ya wahdida peman da Saul hidi.

⁵ Ot makak da David ot umedah nan nungkampuwan da Saul. Ya tinigoda nan nalo'an da Saul hinan imbabalen Ner an hi Abner an nabaktun opisyal di tindalun Saul. Ya nalo' hi Saul hi gawwan nan nungkapuwanda ot mili'wohda nadan tindaluna i hiya.

⁶ Ot alyon David i Ahimelek an tinanud Hit ya nan imbabalen Seruyah an hi Abisay an hi ibban Joab di, Nganne i da'yuy mi'yali i ha"on hinan nungkampuwan da Saul?

Ya alyon Abisay di, Ha"on.

⁷ Ot ume da David i Abisay hi awadan nadan tindalun Saul i diyen nahdom ya inakhupanda an na'allo'an hi Saul yaden niluhad nan pahulna hi ulluwana. Yaden hi Abner e ya nadan tindaluna ya na'allo'anda damdama an lini'wohdah Saul.

⁸ Ot alyon Abisay i David di, Indadaan mahan tayyan Apu Dios i he"a nan binuhulmu ta nangamung'ah atom i hiya. Pohdomdan ta doltako' hitun pahul'u ta mipahok hinan luta? Ta'omman ya impinghan'u ta adi' ipidwa.

⁹ Mu alyon David i Abisay di, Adim goton an patayon. Te undan ihya waha taguh mamateh nan pinto' Apu Dios ya adi mumbahul. ¹⁰ Adim mahan patayon ot nan wadawadan Dios di ukod an mamaten hiya hinan pohdona an atayana onu hinan ena pi'gubatan ya natehdi. ¹¹ Te adi iyabulut Apu Dios an ha"on di mamateh nan pinto'na an patul. Ot inayun David an alyon i

Abisay di, Alamnot nan pumbalunanah liting ya nan pahulna hi ulluwana ta umeta.

¹² Ot alan da David nan pumbalunan Saul hi liting ya nan pahulna hi ulluwana ot taynanda dida. Mu ma"i'd ha nangigibo' i dida te hi Apu Dios di nangdat hi nunnaud an inlo'da. ¹³ Ta hidin dimmatong da David hinan dommangna ta nidawwida mo ot tuma'dog hinan uhhun nan nabillid ¹⁴ ot tumkuk i Abner an imbabalen Ner ya nadan tindalun Saul an alyonay, Abner. On donglona' i he"a?

Ya inggibo' Abner ot alyonay, On hi nganneh naen muntukuk hinan patul?

¹⁵ Ot alyon David di, He"a ya nundongol'a i dita'un tinanud Israel. Mu tanganu on aggem ginuwalyaan nan patul ta'u? Aggem innila an waday immalihna an e mamateh nan patul. ¹⁶ Aggem mahan inat nan tamum. Ot hi Apu Dios an manmannigo i naen a'aty ya lebbengna an mate ayun namin te aggeyu ginuwalyaan nan ap'apu ta'u an pinto' Apu Dios hi patul. Tigonyu nan nunlini"odan hi'on wahna nan pahul nan patul ya nan pumbalunanah liting.

¹⁷ Ya hi Saul ya immatunanay hapit David ot alyonay, On he"a nan imbabale' an hi David?

Ya alyon David di, O ha"on apu patul. ¹⁸ Ot inayun David an alyon di, Tanganu on ingganah ad uwani ya eya' pudupudugon an baalmu? Undan nganne ahan nan inat'u ya nganne ahan di numbahula'? ¹⁹ Donglom apu patul tun ibaga' i he"a ta wada'ey impa'innilan Apu Dios i he"ah numbahula' ya hanat abulutona nan i'nong'un hiya. Mu on tagu'ey ud nomnom ya hanat hi Apu

Dios di mamaten hiya. Te tanganuna' impa'aan hinan boblen indat Apu Dios ta impa'eya' hinan boblen nat'on di dayawonda. ²⁰ Adim bahan iyabulut an patayona' hi udum an boble an bokon hinan boblen Apu Dios. Te tanganu mahan on nan patul di tinanud Israel ya nakak ta ha'on an nipaddung nimpe i ha timol an ma'id ha hilbina di ena unu'unudon ta umat i ha e mamudupudug hi hamutih nadan billid.

²¹ Ya alyon Saul di, Abuluto' an nibahho ahan nan inat'u. Mumbangngad'aot an imbabale' ta adi' mo ipidpidwa te maphod di nangibilangmu i ha'on hi ad uwani. Umman aya' tee nabongang ta nunnaud di e' numbahulan.

²² Ya alyon David di, Tee tun pahulmu apu patul. Ot ituda'mu ha umalin mangala. ²³ Ot hi Apu Dios di mangdat hi gunggunan nan na'na'unnud ta nipto' di pangatna. Te hiya ya inyukodnay nitaguwam i ha'on mu adi mabalin hi patayo' nan pinto' Apu Dios. ²⁴ Tigom ot nabalol di nangibilang'un he"a ot hanat athidi damdamay aton Apu Dios i ha'on ta ihwanga' i hiya hi an namin an adi maphod an ma'at.

²⁵ Ot alyon Saul i David di, Hanat mapmaphod di ma'at i he"a an imbabale. Ot innila' an maphod di pumbalanan an namin di atom.

Ot ume da David hinan pangayanda. Ot umanamut damdama da Saul.

27

Hay Ni'iboblayan David Hinadan I Pilistia

¹ Hi David ya alyonah nomnomnay, Udum hi algo ya patayona' damdama i Saul. Ot udu'dul

attog on bumtika' hi boblen nadan i Pilistia ta alina ya idinongna mohpe an e mangunu'unud i ha"on hitun boble ta'u an tinanud Israel.

² Ot ipanguluna nadan onom di gahut (600) an nun'ibbana ot umedah ad Gat an boblen di i Pilistia. Ya hay patul hidi ya hi Akis an imbabalen Maok. ³ Ya inyeda boy familyada hi ad Gat ot mi'ibobledahdi. Ta in'uyug David nadan duwan ahawana an da Ahinoam an i Jesreel ya hi Abigail an i Karmel an ahawan ni' din hi Nabal. ⁴ Ta hidin impa'innilada i Saul an binumtik hi David hi ad Gat ot idinongna mohpe an e mangunu'unud i hiya.

⁵ Ot alyon David i Akis di, Hi'on abulutona' i he"a ya ituddum bahan ha emi pumboblaysan an ta'on on ha kittang. Te adi mabalin an ha"on an baalmu ya midduma' hitun boblen di patul.

⁶ Ot idat Akis i hiyah ad Siklag. Ya nihipun i diye ya nibilang mo hi ad Siklag hi boblen di patul hi ad Judah. ⁷ Ta numbobledah boblen di i Pilistia da David hi ohay tawon ta han opat di bulan.

⁸ Ya hidiyen nihaha"adandahdi ya wa'e on impangulun David nadan nun'ibbana an e mi'gubat. Ta eda ginubat nadan i Gesur ya i Geser ya nadan tinanud Amalek. Datuwe nadan tatagu an numpunhitu ni' hi ad Sur ta ingganah ad Egypt. ⁹ Ya wa'et waday ginubatdah boble on ma"id ha imbatida te patayondan namin an ta'on on binabai. Mu nada'en baka ya kalnero ya kemel ya lubung ya alandan namin on ahida umanamut hi awadan Akis. ¹⁰ Ta mahmahan'en Akis hi'on danay eda ginubat on

alyon David di, Hanadan numbobleh nan negeb*
 hi ad Judah onu nadan numbobleh nan negeb
 hi ad Jerameel onu hinan negeb an boblen di
 tinanud Ken. ¹¹ Ya an namin nadan boblen
 ginubatda on pinateda nimpén namin ta ma"i
 ha e mangiba"ag hi ad Gat hinan immannung
 an inatda. Ta athidiy ina'inat da David i diyen
 niha"adandah nan boblen di i Pilistia. ¹² Mu
 hi Akis ya ongal di dinolna i David ta hiya
 nan alyonah nomnomnay, Maphod ta athidiy
 ato'aton David hinadan ibbadan tinanud Israel
 ta wan numbalin hi baal'uh inggana.

28

Hay Nundadaan Nadan I Pilistia An E Mangubat Hinadan Tinanud Israel

¹ Indani ya inamung nadan i Pilistia nadan tindaluda ta eda gubaton nadan tinanud Israel. Ta alyon Akis i David di, Namnamaonmi an middum ayuh nadan nun'ibbam i da'mi hinan emi pi'gubatan.

² Ot alyon David di, Ot maphod ta wan tigom di pangatmin baalmu.

Ya alyon Akis di, Ot maphod bo ta pumbalinon da'a hi guwalya' hi inggana.

³ Ya i diye ya nate mo tuwalih Samuel. Ya i diyen natayana ya immukayungandan namin nadan tinanud Israel. Ot eda ilubu' hi ad Ramah an numboblayana. Mu hidin agge ni' nate ya impa'aan Saul nadan mumpun'abig ya mama"oh bobleda an tinanud Israel.

* **27:10** 27:10 Nan negeb ya hidiye nan mun'ohab an lutha nangappit hi muyyadna.

⁴ Nadan tindalun di i Pilistia ya eda nungkampuh ad Sunem. Ya hi Saul e ya inamungna damdama nadan tindaluna ot eda mungkampuh nan way billid an nungngadan hi Gilboa. ⁵ Ya hidin tinigon Saul nadan tindalun di i Pilistia ya nunnaud di takutna. ⁶ Ot mahmahana i Apu Dios hi'on nganney atona mu ma"i'd ha pambal Apu Dios i hiya an ta'on on hinadan in'inopna onu hinan Urim* onu hinadan propeta. ⁷ Ot e mo mumpahama' hi Saul hinadan baalna i ha babaih mama"o ta hiyay ena pummahman. Ya alyon nadan baalnay, Umman waday ohah ad Endor.

Hay E Ni'hapitan Saul Hinan Linnawan Samuel

⁸ Ta i diyen nahdom ot lumanon Saul di a'atna an aggena inlubung nan lubung di patul. Ot eda tigon nan babai i diyen nahdom an nun'ibbanay duwah nadan tindaluna. Ot alyona i diyen babai di, On mabalin an mi'hapit'ah nan linnawan nan ibaga' i he"a?

⁹ Mu alyon nan babai di, Undan aggem innila nan inat Saul an impa'aana nadan mumpun'abig ya nadan mama"oh tun numboblayan ta'u? Ya tanganu on wahtu ayun e munha'ul i ha"on ta alyonyu on ta ipapateya'?

¹⁰ Mu alyon Saul di, Isapata' hinan wadawada an Dios an adi'a mipapate ituwen atom.

¹¹ Ya alyon nan babai di, Nganney pinhodmu hi ayaga?

Ya alyon Saul di, Nan linnawan Samuel.

* **28:6** 28:6 Nan Urim ya wada bo nan Tummim an bunutonda ta panginnilaandah nan pambal Apu Dios hinan mahmahanda.

12 Ta hidin immatunan nan babaih Samuel ya nangintutukuk an alyonay, Tanganu ona' e hina'ul i he"a? Tee mahan an he"ah Saul.

13 Ya alyon nan patul i hiya di, Adi'a tumakut ya imbagam hi'on nganney tinigom.

Ya alyon nan babai di, Tinigo' han linnawan bumbummudduh an nalpuh nan luta.

14 Ya alyon bon Saul di, Nganney a'atna?

Ya alyon nan babai di, Amamma an nunlubung hi adukke.

Ya innilan Saul an hi Samuel hidiye ot munlu'bub hinan lita"angan hi punlispituna i hiya.

15 Ot alyon Samuel i Saul di, Tanganu ona' impa'ayag te undan nganne ahan nayya hanan ibagam?

Ya alyon Saul di, Manu'e ya nunnaud tayya an minomnomana'. Te gubatona' hinadan i Pilistia yaden inwalonga' i Apu Dios ya adiya' tobalon i hiya hi in'inop ya ta'on on nadan propeta ya adina ibaga i dida. Ta hiya nan he"ay inayaga' ta ibagam i ha'on hi'on nganney ato'.

16 Ya alyon Samuel di, Ya tanganu ona' e ayagan hi'on inwalong da'a i Apu Dios ta numbalin'ah binuhulna? 17 Hi Apu Dios ya

impa'annungna nan inalina an impa'innila' i he"a an aanon da'ah nan pumpatulam ta ihukkatna nan baalmu ni' an hi David. 18 Manu'e ya aggem inunud nan inalin Apu Dios i he"a an atom ta aggem inat nan pohdonan atom hinadan tinanud Amalek an gapuh nan nunnaud an bungotna i dida ta hiya nan athinay inatna i he"ah ad uwani. 19 Ta hi bigat ya ipa'abak

da'yu i Apu Dios hinadan i Pilistia. Ta he"a ya nadan imbabalem ya mate ayu ta umali ayuh tun awada' an awadan di numpun'ate.

²⁰ Ya na'ibagan natukkad hi Saul hinan lutah takutna hinan imbagan Samuel. Ya namama an ma"i'd ha bikahna te agge bo udot nangnangngan i diyen algo.

²¹ Ta e nihaggon nan babai i Saul ya tinigona an nunhiglay takutna ot alyona i hiya di, Ha"on an baalmu ya inat'u attog di abalina' ot un'unudo' nan imbagan an ta'on on hiyay ataya'.

²² Ot hanat donglom pibo tun ibaga' an baalmu ta e' idadaan ha anom ta mangan'a ta waday i'ilogmun umeh nan umayam.

²³ Mu adi pohdon Saul an mangan. Mu nadan tindaluna ya pilitondan mangan ta lo'tat ot mihapitan. Ot tuma'dog ot e umbun.

²⁴ Ot galaon nan babain ipapalti nan impatabanan kilaw an baka. Ot mangalah alina ot munha"ang hi tinapay an aggena inudman hi yist. ²⁵ Ot idadaana ot mangan da Saul hinadan tindaluna ot ahida makak i diye damdaman nahdom.

29

Hay Agge Nangabulutan Nadan I Pilistia Hinan Boddang David

¹ Nadan i Pilistia ya inamungdan namin nadan tindaludah ad Apek. Mu nada'e an tinanud Israel ya nungkampudah nan way obob hi ad Jesreel. ² Ya nadan liman patul di i Pilistia ya

impanguluda nadan tindaluda an nagodwagod-wadah hinggagahut (100) ya hinlilibu (1,000). Ya ni'udi nadan tindalun Akis an patul hi ad Gat ya da David. ³ Indani ya alyon nadan opisyal di tindalun di i Pilistia di, Tanganu on tayyadahtuy Hebrew?

Ya alyon Akis di, Undan aggem innilah David an opisyal ni' nadan tindalun nan patul di tinanud Israel an hi Saul? Mahuluk mo tee hi hintawon di immaliyanda an ni'iboble i da'mi ya ma"i'd ha adi maphod hi inatda an nihipun hi nanaynanda i Saul.

⁴ Mu bimmungot nadan opisyal di tindalu i Akis an alyonday, Pumbangngadom didah nan boblen indatmun dida. Te adi mabalin an mi'yalida i dita'u te ma"i'd ha mapto' ya dita'uy gubatonda hi'on wahdi ta'uh nan gubatan. Te undan nganne ihyay udum hi aton David ta mibangngad di naminhod nan ap'apu i hiya hi'on bokon hay pamatayana i dita'u? ⁵ Undan bokon hituwe nan hi David an ikankantaanda on tinaytayawan nadan binabain alyonday,

Pinaten Saul di linibu mu hi David ya napulu on napuluy libuy pinatena?

⁶ Ot ayagan Akis hi David ot alyonan hiyay, Ibag'a di immannung an he"a ya maphod di a'atmu ya innilam ot pohdo' ahan an middum ayun da'mi an e mi'gubat. Te nihipun hi immaliyanyu ya ma"i'd ha tinigo' hi inatmuh adi maphod. Mu ningamut tayya an adi pohdon nadan ibba' an patul. ⁷ Ot ta'omman mo ya numbangngad ayu mu tigom ta ma"i'd ha atom

hi gumapuh pamahiwan nadan ibba' an patul i he"a.

⁸ Mu alyon David di, Undan nganney inat'u? Undan waday numbahula' i he"a hi nihipun hi immaliyanmi an ni'iboble i da'yu? Ya nganne ahan di gapuna ta adi ami mabalin an mi'yalih nan eyu pi'gubatan hinadan binuhulmu?

⁹ Ya alyon Akis di, Innila' an maphod nimpey impatpatigom i ha'on an umat'a hinan anghel Apu Dios. Mu adi nimpe pohdon nadan udum an ap'apu an mi'yali ayun da'mi an e mi'gubat. ¹⁰ Ta hi bigat hinan mawmawi"it an hiyah pumatal ya nakak ayu ta mumbangngad ayuh nan boblen intuddu' i da'yu. ¹¹ Ta nawi"it i diye ot makak da David an numbangngad hi boblen nadan i Pilistia. Mu nadan tindalun di i Pilistia ya immedah ad Jesreel.

30

Hay Ni'gubatan Da David Hinadan Tinanud Amalek

¹ Hidin mi'atluh algo ya dimmatong da David hi ad Siklag. Mu niluh an immali nadan tindalun nadan tinanud Amalek ot gubatonda nadan tataguh ad Siklag hinan negeb ot gobhonda. ² Mu inalada nadan binabai an u"unga ya minamak-ilog ot ibtikda dida an aggeda pinate.

³ Ta hidin dimmatong da David ya nadan tindaluna hi ad Siklag ya inoy an napu'ulan. Ya ma"id nadan ahawada ya i'imbabaleda an inibtikda nimpe dida. ⁴ Ta kumogakoga da David hinadan tindaluna te nunhiglay umakunganda.

⁵ Te ta'on on nadan duwan ahawan David an hi

Ahinoam an i Jesreel ya hi Abigail an ahawan ni' din hi Nabal an i Karmel ya inibtikda. ⁶ Ya nadan nun'ibban David ya punhahapitanda an topon hi David an gapuh nan nunnaud an hakit di nomnomda hi ama"i'd nadan imbabaleda. Ta hiya nan namama an minomnoman ahan hi David. Mu inyukodna i Apu Dios an dayawona.

⁷ Ot alyon David hinan padi an hi Abiatar an imbabalen Ahimelek di, Iyalim hitu nan ephod.

Ot iyen Abiatar nan ephod i hiya. ⁸ Ot mahmahan David i Apu Dios an alyonay, On pudugonmi'e dadiyen tinanud Amalek ya on akhupanmi dida?

Ya alyon Apu Dios di, Ekayu ot akhupanyu dida ya binangngadyu nadan inibtikda.

⁹ Ot ume da David ya nadan onom di gahut (600) an nun'ibbana. Mu hidin dimmatongdah nan wa"el an nungngadan hi Besor ¹⁰ ya im-mohnongday duway gahut (200) hidi te adida pa"agwat hinan wa"el hi binleda. Mu da David ya nadan opat di gahut (400) an nun'ibbana ya innaynayundan e namdug i dida.

¹¹ Ya inakhupanda han i Egypt ot iyedah awadan David. Ot pa'inumandah liting ot panganondah ¹² tinapay an fig ya han duway pulngut an greyp. Ta inana dadiye ya maphod mohpey punli'nana te agge attog nangnangngan ya agge im'imminnum hi liting hi tuluy algo.

¹³ Ot alyon David i hiyay, On nganney ud baal i he"a? Ya danay nalpuwam?

Ya alyonay, Nalpuwa' hi ad Egypt an baala' hinan tinanud Amalek mu tinaynana' te nundogoha' hi tuluy algo. ¹⁴ Ot inayun diyen tagun

alyon di, Emi ginubat nadan numbobleh nan negeb an i Krete ya nan boblen di tinanud Judah ya hinan negeb an numboblasyon nadan tinanud Kaleb ya ta'on on hi ad Siklag ot pu'ulanmi.

¹⁵ Ot alyon David i hiya di, On mabalin an ipangulum di awadan nadan nangubat i dadiyen boble?

Ya alyon diyen taguy, O mu mahapul an isapatam i Apu Dios an adiya' patayon ya adiya' ibangngad hinan ud baal i ha'on ya ahi da'yu iyeh awadanda.

¹⁶ Ot ipangulun diyen tagu da David hi awadan nadan tinanud Amalek. Ya anakkaya an wah-didan niwakat an mangmanginum ya mangmangan te dakol di inibtikdah nan boblen di i Pilistia ya nadan boblen di tinanud Judah.

¹⁷ Ot gubaton da David dida ot pumpateda nadan tinanud Amalek an inhipundah nan mun'ahilong ta ingganah nan nahdom i diyen nabiggat. Ya ma"i'd ha inatdan binumtik an ammuna nadan nun'itakkeh kemel an opat di gahut (400) an minamakilog an linala'i an binumtik. ¹⁸ Ta binangngad da David an namin nadan inalan dadiyen tinanud Amalek i dida an ta'on on nadan duwan ahawana. ¹⁹ Ya ma"i'd ha natala' an ta'on on unga onu makilog. Ya an namin nadan usalda ya binangngadda. ²⁰ Ot pun'aladan namin nadan kalnero ya baka ot dundunon nadan nun'ibbana an inyanamut ot alyonday, Datuwe nadan inalan David hinadan inabakmih gubat.

²¹ Ya hidin nibangngaddah nan wa"el an nungngadan hi Besor an awadan nadan ibbadan agge ni'ye te na"ableda ya himmawwangda an e

manamu i David ya nadan ibbana ot apngaonda dida. ²² Mu nadan udum an adi maphod di nom-nomda an ni'ye i David ya alyonday, Adi mahan mabalin an midattandah nadan inyanamut ta'u te aggeda ni'yali. Mu mabalin an ipabangngad ta'un dida nadan ahawada ya imbabaleda.

²³ Mu alyon David di, Adi maphod hinaen i'iba te bokon athinay aton ta'uh nan indat Apu Dios i dita'u. Te undan adiyu imatunan an inihwang dita'un Apu Dios ta inabak ta'u nadan binuhul ta'u. ²⁴ Hay innila' ya ma'id ha mangiyunnud i nae an ninomnomyu. Ot maphod on mumpapaddung di midat hi hinohha an ta'on on aggeda e ni'gubat. ²⁵ Ta nihipun i diyen algo ya numbalin hituweh tugun an un'unudon nadan tinanud Israel.

²⁶ Ta hidin numbangngad da David hi ad Siklag ot ipiyenay udum hinadan inaladah nan eda ni'gubatan hinadan mangipangpanguluh nadan tataguh ad Judah an gagayyumna an alyonan diday, Idattan da'yuh nan inala' hinan emi ginubat an binuhul Apu Dios.

²⁷ Ot ipiyena boy udum hinadan gagayyumna an mangipangpanguluh nadan tataguh ad Betel ya hinan negeb hi ad Ramot ya hi ad Jatir ²⁸ ya hi ad Aroer ya hi ad Sipmot ya hi ad Estemoa ²⁹ ya hi ad Rakal ya hinadan boblen di i Jerahmeel ya nadan boblen di tinanud Ken ³⁰ ya hi ad Hormah ya hi ad Bor-Asan ya hi ad Atak ³¹ ya hi ad Hebron ya hi an namin nadan boblen immaya'ayan da David ya hinadan nun'ibbana.

31

Hay Natayan Saul Ya Nadan Imbabalena

¹ Nadan i Pilistia ya ginubatda nadan tinanud Israel hinan billid an nungngadan hi Gilboa ot abakonda nadan tinanud Israel ta binumtik-day udum mu dakol damdamay nate i dida.

² Te numpudug nadan i Pilistia da Saul an hina'amma ot patayonda nadan imbabalena an hi Jonathan ya hi Abinadab ya hi Malkisua.

³ Ot unu'unudondah Saul ta ingganaot mikna i hiya nadan inladdan pana ta na'ahuggatan.

⁴ Ot alyonah nan mangmangdon hi almasnay, Huknutommot nan ispadam ta unguhona' te adi' pohdon an umali nadan mumpungngohen Apu Dios ta paligatona' ya ahiya' mohpe pinaten dida.

Mu tumakut hidiyen mangmangdon hi almasnan mangathidi. Ta hiya nan hinuknut mon Saul di ispadana ot ihodna ot okmomana.

⁵ Ya hidin tinigon diyen mangmangdon hi almasna an nateh Saul ot huknutona damdamay ispadana ot ihodna ot okmomana ta natedan duwa. ⁶ Ta i diyen algo ya nateh Saul ya nadan tulun imbabalena ya nan mangmangdon hi almasna ya nadan udum an tindaluna.

⁷ Ta hidin dingngol nadan tinanud Israel an numbobleh nan nundotal ya hinan bahhel nan wangwang an nungngadan hi Jordan an binumtik nadan tindaluda ya nateh Saul ya nadan imbabalena ot bumtikda damdama an nuntaynanday bobleda. Ot ume nadan i Pilistia ot eda mumboblehdi.

⁸ Ta hidin nabiggat i diyen nunggugubatanda ot ume nadan i Pilistia ot eda pun'ala nadan

mabalin an alandah nadan nun'a'ate ya inakhu-panday adol Saul ya nadan tulun imbabalena hinan billid an nungngadan hi Gilboa. ⁹ Ot putulunday ulun Saul ot alandan namin nadan almasna. Ot ituda'day e mangipa'innilah nadan bobleda an nateh Saul ta innilaon nadan ibbada an i Pilistia ya ta'on on nadan bululda an wahnannan templo. ¹⁰ Ot eda iha"ad nan almas Saul hinan templon nan diosda an hi Astoret ot eda ipata' di adolnah nan alad hi ad Bet-San.

¹¹ Mu hidin na'innilaan nadan i Jabes hi ad Gilead hidiyen inat nadan i Pilistia i da Saul ¹² ot umedan namin nadan nun'atulid an linala'i i diyen hilong hi ad Bet-San ot eda alan nan adol Saul ya nadan imbabalena nan alad hidi ot iyanamutdah ad Jabes ot gobhonda didahdi. ¹³ Ot alanda nadan tunggal an agge naghob ot eda ilubu' hinan pu"un nan kayiw an tamaris hi ad Jabes. Ot mun'ulatdah pituy algo.

Nan Hapit Apu Dios
Ifugao, Amganad: Nan Hapit Apu Dios Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ifugao, Amganad

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

8a82f002-75c6-5d1c-87e7-2ca29bd67aec